

მოქცევაჲ ქართლისაჲ

მატერდისეული ვერსია

[თავი ა~]

პირველ ოდეს ალექსანდრე მეფემან ნათესავნი იგი ლოთის შვილთანი წარიქცინა და შეჰმადნა იგინი კედარსა მას ქუეყანასა, იხილნა ნათესავნი სასტიკნი ბუნ-თურქნი, მსხდომარენი მდინარესა სედა მტკუარსა მისუევით, ოთხ ქალაქად, და დაბნეუბა მათი: სარკინე-ქალაქი, კასპი, ურბნისი და ოძრაპე, და ციხენი მათნი: ციხმ დიდი სარკინისაჲ, უფლის-ციხმ კასპისა, ურბნისსა და ოძრაპისაჲ.

დაუკრდა ალექსანდრეს და ცნა, რამეთუ იებოსელთა ნათესავნი იუვნეს უოველსა პორციელსა ჰამდეს და სამარე მათი არა იყო, მკუდარსა შეჰმამდეს. და ვერ ეძლო ბრძოლად მათი მეფესა და წარვიდა. მაშინ მოვიდეს ნათესავნი მბრძოლნი, ქალდეველთაგან გამოსხმულნი, ჰონნი, და ითხოვეს ბუნ-თურქთა უფლისაგან ქუეყანად სარკითა და დასხდეს იგინი სანავს.

და ეპერა იგი, რომელ სარკითა აქუნდა, ჰრქმან მას სერკი.

და შემდგომად როდენისა-მე ჟამისა მოვიდა ალექსანდრე, მეფმ უოვლისა ქუეყანისაჲ, და დალევწნა სამნი ესე ქალაქნი და ციხენი, და ჰონთა დასცა მანძლი.

ხოლო სარკინესა ქალაქსა ებრძოლა ათერთმეტ თთუე და დადგა სარკინესა დასავალით კერძო და დასსა ვენაპი და რუი გამოილო ქსნით, და დასსნა კაცნი მერუვენი დასტავითა რუიდათა; და ჰრქმან ადგილსა მას ნასტავისი.

და მერმე გამოილო სარკინე. თმთ დაუარეს და მეოტ იქმნეს. და თანა-ჰევანდა ალექსანდრეს მეფესა აზოდ, მმ არიან-ქართლისა მეფისაჲ, და მას მიუბოძა მცხეთად საჯდომად და სასლვარი დაუდვა მას ჰერეთი, და ეგრის წყალი, და სომხითი და მთად ცროლისა[დ] და წარვიდა.

ხოლო ესე აზოდ წარვიდა არ[ი]ან-ქართლად, მამისა თმისა და წარმოიევანა რვად სასლი და ათნი სასლი მამა-მმუბითანი, და დაჯდა მუელ მცხეთას და თანა-ჰევანდეს კერპნი ღმრთად -- გაცი და გა.

ა~. და ესე იყო პირველი მეფმ მცხეთას შინა აზოდ, მმ არიან-ქართველთა მეფისაჲ, და მოკუდა.

ბ~. და შემდგომად მისა დადგა ფარნავაზ. ამან აღმართა კერპი დიდი ცხმ[რ]ისა სედა, და დასდვა სასელი მისი არმაზი. და მოქმნა სლუდე წყლით კერძო, და ჰრქმან არმაზ.

გ~. და შემდგომად მისა დადგა მეფედ საურმაგ. ამან აღმართა კერპი ადინა გ'სასა სედა. და იწყო არმაზს მწნებად.

დ~. და მისა შემდგომად მეფობდა მირვან. და აღმართა დანინა გ'სასა სედა წინარე და აღაშენა არმაზი.

ე~. და მეფობდა ფარნავაზ და აღმართა კერპი სადენ მთასა სედა. და აღაშენა [ციხმ].

ვ~. და მეფობდა არს(ოკ) [და] ქალაქსა სლუდენი მოაქმნა.

ზ~. და მეფობდა არიკ, რომელმან შიდაციხე აღაშენა არმაზსა.

წ~. და მეფობდა ბრატმან, რომელსა სე მცხეთას ქალაქი დაეწყო.

თ~. და მეფობდა მირვან. და მან აღაშენა მცხეთად ქალაქი.

ო. და მეფობდა არსუკ, რომელმან კასპი შეიპურა და უფლის-ცისე კანაკო.

ია. და მეფობდა როკ, რომელმან რადთურთით მცხეთად გაიშორა. და მეფობდა ორად გაიყო, ორნი მეფენი დასხდეს იმიერ და ამიერ.

იბ. და მეფობდა ქარძამ არმაზს და მცხეთას -- ბრატმან. და ამითა ჟამთა ჰურანი მოვიდეს მცხეთას და დასხდეს.

იგ. და მეფობდა იმიერ ფარსმან და ამიერ კაოზ.

იდ. და მეფობდა იმიერ არსოკ და ამიერ -- ამაზაერ.

იე. და მეფობდა იმიერ ამაზასპ და ამიერ -- დერუკ.

ივ. და მეფობდა იმიერ ფარსმან ქველი და ამიერ -- ფარსმან ავაზ.

იზ. და მეფობდა იმიერ როკ და ამიერ -- მირდატ. და ამისა სე მოაკლდა არმაზი საქმეუფოდ და მცხეთას ოდენ იყო მეფობად.

იძ. და მეფობდა ლადაში და დლე კ.

ით. და ფარსმან,

კ. და ამაზასპ,

კა. და რეკ მართალი.

კბ. ვაჩე .

კგ. ბაკურ.

კდ. მირდატ.

კე. ასფაგურ.

კვ. ლევ. მამად მირეანისი.

კზ. [მირეან]

ესე ოცდარგანი მეფენი ქართლს შინა წარმართნი.

და იყო დღეთა კოსტანტინე მეფისათა, ქრისტეს აღმალეებითგან სამს და მეათესა წელსა, იყო ლუაწლი ბრძოლისად მტერთაგან და ფრიად ერეოდეს მეფესა კოსტანტინეს, მესა კოსტადისსა. და გულგდებულ იყო ურვათაგან ოსტანტი კეისარი.

იყო ვინმე კაცი ეფესელი და წარმოთქვა წინაშე მეფისა, ვითარმედ: "ქრისტეანენი იგი ჰრომნი და უოველნი ჰინდონი და ვის-ცა ვის აქუს შჯული იგი ახალი ქრისტეს წმიდისად, ძელითა ჯუარისად და მისითა სასოვებითა სძლევენ მტერთა ძლიერად".

მას ჟამისა აღიმო მეფე გუნდებითა, და წარავლინა მოუვანებად ებისკოპოსთა იერუსალმით, ანტიოქიად, ჰრომით და ალექსანდრიად და ნათელ-ილო მან თავადმან და დედამან მისმან ბანაკითურთ.

მით ჟამითგან მეათესა წელსა წარვიდა ჰელენე იერუსალმდ მიუბად პატიოსნისა ჯუარისა. და მეათოთხმეტესა წელსა ივლტოდა დედაკაცი ვინმე მეფეთა ევადაგი, სახელით რიფსიმე, რომლისა-მე მისე წისათს დედა-მძუძითურთ.

და იყო მის თანა ტყუე ერთი დედაკაცი შუენიერი, სახელით ნინო, რომლისა საქმე მისი გამოიძა ჰელენე დედოფალმან. და იყო იგი ჰრომი მთავარი, და თჳთ მოეგლო გზად თჳსი და ექმნეს კურნებანი. და მოწვეულ იყო საბერძნეთა და ჰმოდურადა მთავარსა მას რიფსაიქს.

და ვითარცა წარმოივლტოდა რი[ფ]საიქე ზღუად, გად[ა]ნე და ნინო და სსუანი ვინმე მათ თანა გამოვიდეს არეთა სომხით[ა]სათა, საუოფელსა თრდატ მეფისასა. და იგინი იმარტმნეს მუნ.

ხოლო ნინო დაშთა და წარმოემართა მათა კერძო ჩრდილოდსათა და მოვიდა მდინარესა მტკუარსა, მოჰვეა და მოვიდა მცხეთად, ქალაქსა დიდსა მეფეთა საჯდომელსა. და იყო სამ წელ ვერეთ. ილოცვიდა ფარულად ადგილსა ერთსა შებურვილსა ბრძაპლითა მკულისაიდათა.

და შექმნა სახსე ჯუარისად, ნახსლევისად და მუნ დაადგრა და ილოცვიდა. და ადგილი იგი იყო ზღუდესა გარეგან. ხოლო მან მკუალთა ადგილი არს ზემოდსა ეკლესიისა საკურთხეველისა ადგილი. [და] მეთხესა წელსა აწყო თქუმად ქრისტე ღმერთი და შჯული: "და [მე] ვპოვე ცთომასა შინა ჩრდილოდსა ესე ქუეყანად". და მეექუსესა წელსა არწუნა [ცოლსა] მეფისასა ნანას სენსა შინა მისსა და მეშმდესა წელსა მეფესა არწუნა სასწაულითა ქრისტესმდერითა. და მწრაფლ აღაშენა ეკლესიად ქუემოდ[ა] სამოთხესა შინა. და სუეტი იგი იყო ძელისად, რომელი თჳთ აღემართა.

და ვითარცა აღაშენეს ეკლესიად, წარავლინა მოციქული და წიგნი ნინოდსა საბერძნეთა, მეფისა კოსტანტინესა თხოვად მღდელთა. ხოლო იგინი მწრაფლ მიიწინეს.

და მოსცა მეფემან იოვანე ეპისკოპოსი და ორნი მღდელნი და ერთი დიაკონი და წიგნი ელენე დედოფლისად და ხატი მაცხოვრისად და ძელი ცხორებისად ნინოდსთჳს.

და ვითარცა მოვიდეს, ნათელი მოილო მირიან მეფემან და დედოფალმან და ეოველმან სახლმან მათმან. ითხოვეს ხსე, რადთა შექმნან ჯუარი. და მიება ევეს ზუროთა, და ჰოვეს ხე ერთი, მდგომარე ბორცუქსა ზედა კლდისასა, რომელსა ფურცელი მისი არაოდეს დასცმოდა. და სულჰამოდ იყო ხე იგი და შუენიერი ფრად, ვითარცა მდლითა ქრისტე შემოსილი. და ადგილი იგი ბორცუ შუევალი იყო კლდისაგან. და უთხრეს მეფესა და ეპისკოპოსსა. ხოლო მეფემან წარგზავნა ძე თჳსი რეე და მთავ[ა]რ-დააკ[ო]ნი, იხილეს შუენიერად დგომად ხისად მის. ხოლო ფურცლოდა ჰამთა არისათა. და იტყოდა მთავარდაკონი იგი მუპლსა დავითისსა, ვითარმედ: "ესე ხე არს დანერგული თანა წარს[ა]ც[ა]ლსა კლდის[ა]სა ზეგარდამოდ[ა]თა ცუარითა მორწეული და ფურცელი მისნი არა დასცმევი უკუნისამდე".

და უბრძანა ზუროთა მოკუეთად ხისად მის. და შექმნეს სახე ჰატიოსნისა ჯუარისა, ვითარცა ასწავა მთავ[ა]რ-დააკონმან, სამ გუამად შექმნეს ხისა მის ტანის[ა]გან სამნი ჯუარნი და აღმართეს მცხეთას, (ვითარცა სწერია მცირესა მას მოკლედ აღწერილსა მას წიგნსა ქართლისა მოქცევის[ა]სა, გრიც[ო]ლი დიაკონისა მიერ აღწერილსა. და ერთი ჯუარი აღმართა მირიან მეფემან მათსა ზედა მღნარის[ა]სა, რომელსა ჰქრ[ა]მან თხოთისა, და ერთი-იგი -- მახლობელად ჰატიოსნისა ჯუარისა-ვე.

და წარავლინა მირიან მეფემან და ითხოვნა საბერძნეთით ქვისა მთელენი და კირით ზურონი. და მოსცნა მეფემან და წარმოვიდეს ერუშეთს. და დადვეს საძირკუელი ეკლესიისა[ა]. და დაუტევეს ფერმთა ფიცარნი მაცხოვრისანი უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესნი და წარმოვიდეს მანგლისს და დადვეს საძირკუელი ეკლესიისა და დაუტევენეს სამსჯუალნი და ესრეთ მოვიდეს მცხეთად.

და აწყო მეფემან შენებად ქვითა ეკლესიასა გარეუბნისასა. და ვითარცა ცნა მეფემან, რამეთუ დადვეს საძირკუელი ჰირველ ერუშეთს და მანგლისსა და დაუტევენეს მუნ სასურველნი იგი ფიც[ა]ლნი და სამსჯუალნი, აღივსო ურვითა და დააუნა საქმე მოსწრაფებისა, ვიდრე არა ისწავა მთავარ ეპისკოპოსისაგან, ვითარმედ: "შენ თანა არს ამ[ა]ს ქალაქსა შინა სამოს[ა]ლნი ქრისტესი ყოლად ზეგარდამოდ ქსოვილი, რომელი ჯუარის მცემელთა მათ განიუვეს, და კუართი იგი ამათ იხუედრეს, ჩრდილოსა ამ[ა]ს ქალაქსა შინა დაფარეს, და აწ შვილნი მათნი არიან, ვინ უწუის, თუ ადგილი-ცა იცოდენ. ხოლო ჰამი მისი მერმე არს, ოდეს გამოჩნდეს დიდებით ქუეყანასა ზედა. ეგრ[ა]თვე ხალხნი ელია[ა]ნი აქ-ვე დამარხულ არს.

და აღივსო სიხარულითა მეფე და მუის მოხადნ<ა> ეოველთა ჰურიათა და ჰკითხა, თუ: "ნამდლვე?" და მათ აუარეს მართ[ა]ლი და არა უარ-ვე[ა]ს. და თქუეს, ვითარმედ: "აქეთ წარვიდეს ელიოზ მცხეთ[ა]ლნი და ლონგინოზ კანისელი და თაღენავ და მისაელ". და კუართისა მის თქუეს წილით

სუედრებად ამათი, სოლო ადგილი იგი უარ-ევეს. მაშინ განმხარ[უ]ლდა მირიან მეფე, რაჟამს ეუწვა, ვითარმედ: "პირველ მოწვევ[უ]ლ იყო კუართი იგი ქრისტესი იერუსალჴმით მცხეთად". მადლობდა ღმერთსა და იტყოდა: "კურთხეულ ხარ შენ, უფალო იესუ ქრისტე, მეო ღმერთისა ცხოველისაო, რამეთუ განდა ცხოვრებად ჩუენი და მსნად ჩუენი ემძაკისაგან და ადგილისა მისგან ბნელისა, ოდეს-იგი სამოსელი შენი ებრაველთა მათ წარმოეც წმიდით ქალაქით იერუსალჴმით უცხოთა ამათ ნათესავთა ქალაქად, რამეთუ ჯუარ-ცუმასა შენსა ამას ქალაქსა მეფობდეს მამანი ჩუენნი".

და წარემართა მეფც და ყოველი ქართლი ქრისტეანობასა მოწრაფებითა დიდითა.

მაშინ ნეტარმან მან დედაკაცმან ნინო თქუა: "კურთხეულ არს ღმერთი და მამად უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი, რომელმან მოავლინა სიტყუად წმიდად მისი ცათა მღალათად თჳთ მღაიერისაგან საუდრისა გარდამოსრული ქუეყანად მდაბლად უეჭუელად შობად პორციელად თესლისაგან დავითისა დედაკაცისაგან მარტოდ შობილისა წმიდისაგან და უბიწოდსა, რომელი სათნო-ეყო მას და ამათ მასეხითა ცხოვრებად ჩუენი შექმნა და ყოველი ცასა ქუეშე მყოფი განანათლა და უმეტეს მისა მამართ მორწმუნენი აცხოვნნა, რამეთუ იშვა ვითარცა კაცი, პატივ-ეცა ვითარცა ღმერთსა, ნათელ-ილო ვითარცა მსახურმან ვინმე შჯულისამან წელისა და მიწისაგან, სოლო მამით და სულით წმიდით სეგარდამო აწამა და იდიდა, ჯუარს-ეცუა, დაეფლა და აღდგა, აჰდა მათ-ვე სიმაღლეთა მამისა თანა და მომავალ არს დიდებითა, რომელსა შეენის გალობად ამენითა".

და ვითარცა ესე თქუა, წარიყვანა აკობ მღდელი, საბერძნეთით მოსრული, და ერის-თავი ერთი, წარვიდა და დადგა წობენს. და მოუწოდა მთეულთა, ჳართალეულთა და ფხოელთა, და წილკანელთა და უკადაგა სარწმუნოვებად ქრისტესი. სოლო მათ განუუარეს თავი და ერის-თავმან მცირედ წარჳმართა მასპლი და შიშით მოსცნეს კერჳნი მათნი დაღუწად. და გარდავიდა ერწუდ და დადგა ჳაღეთს, დაბასა ედემს, და ნათელ-სცა ერწუ-თიანელთა. და უუარელთა ესმა ესე და გარდაკრბეს თოშეთა, რომელნი უკუანადსენელ იპოვნეს, თრდატ მეფემან მოიყვანნა და მონათლნა.

და ნინო შთავიდა კხოეთა და დადგა კაწარეთს და მონათლნა კხოელნი და სოჯნი ერთურთ მათით.

და გარდავიდა კახეთა და დადგა ქცელ-დაბას. და მოიყვანნა კახნი მთავარნი და მონათლნა.

და დასნეულდა და წარმოემართა მცხეთად. და ვითარცა მოიწია კხოეთას, დაბასა, რომელსა ჳრქმან ბოდინი, ვერდარა ეძლო სლვად. და მო-ხოლო-ვიდეს უჳარმით ქალაქით რევ, მც მეფისად, და სალომე, ცოლი მისი, და ასული მისი და სედა-ადგეს მოურნედ და მიუვლინეს მცხეთით მეფემან და ცოლმან მისმან ნანა იოვანე მთავარებისკოჳოსი სილვად და წარუყვანებად. სოლო მან არა ინება, არამედ დაჳვედრა აკობ მღდელი: "რათა შემდგომად შენსა მან დაიჳურას საუდარი".

და მის წინაშე მისცა წიგნი იგი ელენე დედოფლისა მოწერილი, რომელი მოეწერა ნინოდსა, დედოფლობით და მოცაქუელად და მასარებულად შეემკო და ძელი ცხოვრებისად წარმოეცა დედოფლისა ნანადსა. და შეწირა ჳამი იოვანე, და აწიარა ნინო პორცსა და სასწლსა ქრისტესსა. და წარილო ესე საგ სლად სულისა.

და შეჳვედრა სული თჳსი ჳელთა ღმრთისათა ქართლად მოსლვითგან მეთსუთმეტესა წელსა და ქრისტეს აღმღლებითგან ტლს- წელსა, დასაბამითგან ჳელს- წელსა.

მაშინ შეიმრნეს ორნი ესე ქალაქნი -- მცხეთად და უჳარმად -- და ყოველი ქართლი სიკუდილისა მისისათჳს. და მოვიდეს და დაჳმარხეს ძლევიტ შემოსილი გუამი მისი, ადგილსა-ვე სედა ბუდს, დაბასა კხოეთისასა. და წარვიდა მირეან მეფც და ყოველი ერი, რამეთუ იქმოდეს სემოსა ეკლესიასა ქვითა. და განიშორეს მეთსენსა წელსა. და მოკუდა მირეან მეფც და დაეფლა საშუკალსა სუეტსა სამსრთისა ჩრდილოით კერძო. და მას სუეტსა შინა არს ნაწილი სუეტისა მის ცხოველისად. და მთორესა წელსა მოკუდა ცოლი მისი ნანა და დაეფლა დასავალიტ კერძო მას-ვე სუეტსა, სადა მირეან მეფც დამარხულ იყო.

და დაჳდა მეფედ ბაკურ, მც რევისი. და მოკუდა იოვანე ებისკოჳოსი და დაჳდა აკობ, მღდელი იგი მუნით-ვე მოსრული, მთავარეპისკოჳოსად. და ოცდამესამესაწელსა აღმართებითგან პატიოსნისა ჯუარისა შეუქმნა კუად რევ და შეიქმნა საფლავი ქუემოსა ეკლესიასა.

და მოკუდა[ა] რევ და დაემარსა ცოლითურთ. და შემდგომად მისა, მეთესა წელსა, ამან ბაკურ დაიწყო წილკანისა ეკლესიასა და განემორა ოცდამეთსუთმეტესა წელსა. და მოკუდა და დაეფლა ქუემოსა

ეკლესიასა. და დაჯდა მეფედ შმა მისი თრდატ. და მთავარეპისკოპოსი იყო ნერსე სომეხთა კათალიკოსისა დიაკონი იობ. და მეფემან რუდსთვისა რუდ გამოიღო და ეკლესიისა საფუძველი დადგა. და მის ზე-ვე ნეკრეს კახეთისასა ეკლესიად აღიშენა განსრულებით.

და შემდგომად მისა დადგა ვარაზ-ბაკურ მეფედ. და მისა ზე-ვე სპარსთა მეფისა მარზაპანნი შემოვადეს სივნიეთა და იგი პიდარდ უკუ-ჯდა. და მთავარეპისკოპოსი იყო იგი-ვე იობ.

და მაშინ მოვიდა ქრამ ხუარ-ბორხარდ, სპარსთა მეფისა პიტაინში, ტფილისად ქალაქად, ციხედ. და ქართლი მისსა ხარკსა შედგა, და სომხითი და სივნიეთი და გუასპურაგანი. და მისა ზე აღაშენეს აზნაურთა წმიდად იგი ეკლესიად მცხეთას და დაამოთაულებს დიდსა მას ეკლესიასა სოფლებითა და ქარდაგებითა ქართლს შინა.

და მისა შემდგომად მეფობდა ბაკურ, ძმ თრდატისი. და მთავარეპისკოპოსი იყო ელია. და ამან აღაშენა ეკლესიად ბოლნის[ს]. და იმიერ განვიდა და განაახლნა არმაზნი სპარსთა შიშისათჳს.

და მისა შემდგომად მეფობდა ფარსმან, დის-წული თრდატისი. და მთავარეპისკოპოსი იყო სპმეონ.

და მისა შემდგომად მეფობდა მირდატ. და ესე წარიუვანა პიტაინშმან ვარაშ ბაღდადს და მუნ მოკუდა.

და მისა შემდგომად მეფობდა არჩილ, და მთავარეპისკოპოსი იყო იონა. და მაშინ დაეცა ქუეშიდ ეკლესიად. და იონა მოიცვალა გარეუბნისა ეკლესიასა და სუეტი იგი ცხოველი თანა-წარმოიღო.

და მისა ზე აზნაურთა სტეფანე-წმიდად აღაშენეს არაგუსა ზედა. და მოგუნი მოგუეთას მოგობდეს ცეცხლისა მსახურებასა ზედა. და მის-ვე არჩილის ზე ოთხნი მთავარეპისკოპოსნი გარდაიცვალნეს.

და მერმე მეფობდა მირდატ. და მთავარეპისკოპოსი იყო გლონოქორ. და ესე მთავარეპისკოპოსი ერის-თვადცა იყო ბარაზოდ პიტაინშისაგან ქართლს და ჰერეთს.

და მისა შემდგომად მეფობდა დიდი ვახტანგ კოლგასარი, და მთავარეპისკოპოსი იყო იოველ. მაშინ წარიუვანეს ვახტანგ სპარსთა. და შემდგომად რაოდენისა-მე ჟამისა მოიქცა, და მთავარეპისკოპოსი იყო მიქაელ. და მან მიამთხვა ფერპი პირსა მეფისასა ვახტანგს. სოლო მეფემან წარავლინნა მოცაქელნი საბერძნეთა და ითხოვა მეფისაგან და პატრეაქისაგან კათალიკოსი. სოლო მან მოსცა პეტრე კათალიკოსი. და თანა ჰეკანდა მას სამოველ მონაზონი, წმიდად და ღირსი. და აღაშენა ქუეშიდ ეკლესიად ვახტანგ მეფემან და დასუა პეტრე კათალიკოსი. და ესე იყო ქართლის მოქცევითგან რო-წელსა. მეფენი გარდაცვალეულ იუვნეს ათნი, და მთავარეპისკოპოსნი ათცამეტნი. სოლო პირველი კათალიკოსი იყო პეტრე.

და ამისა შემდგომად მეფობდა დაჩი უჟარმელი, და კათალიკოსი იყო სამოველ და მისა ზე ტფილისს კაცნი დასხდებოდეს, და (მარიამ)-წმიდად ეკლესიად აღაშენეს. და კათალიკოსი იყო პეტრე.

და ამისა შემდგომად მეფობდა ბაკურ, ძმ დაჩისი, და კათალიკოსი იყო სამოველ.

და მისა შემდგომად მეფობდა ფარსმან, და კათალიკოსი იყო თავუფაზ. და მისა ზე-ვე ჩიმაგა ვ. და მისა ზე-ვე სპარსთა მეფობად მცხეთად მოვიდა და შეაშფოთა ქართლი და ქალაქნი და წარვიდა.

და მისა შემდგომად მეფობდა ფარსმან სსუად, და კათალიკოსი იყო დასაბია, მკუდრი მცხეთელი. და აქედგან ორთა სახლთა აღიღეს კათალიკოსობად მცხეთელთა მკუდრთა. და მის-ვე მეფისა ზე კათალიკოსი იყო ევლალე.

მაშინ მოვიდა ნეტარი იოვანე ზედასადენელი შუვაძდინარით ასურეთისადთ იგი და ათორმეტნი მოწაფენი მის თანა მოვიდეს.

და მისა შემდგომად მეფობდა ბაკურ, და კათალიკოსი იყო მაკარი. და მისა ზე-ვე ვარსქენ პიტაინში იყო. და შუშანიკ იწამა ცურტავს.

და მისა შემდგომად კათალიკოსი იყო სამოველ, და მერმე -- სიმონ-პეტრე. და მის ბაკურის ზე-ვე დაესრულა მეფობად ქართლისად. მაშინ მცხეთად ათხელდებოდა და ტფილისი ეშენებოდა, არმაზნი შემცირდებოდეს და კალად განდიდებოდა.

სპარსნი უფლებდეს ქართლს და სომხითს და სივნიეთს და გუასპურაგანს; და კათალიკოზი იყო სამოველ და ნელად-რე შეკრბა ქართლი. და განაჩინეს ერის-თავად გუარამ და მერმე -- კურაპალატი-ცა. ამან დადვა საფუძველი პატიოსნისა ჯუარისად და ამას ზე-ვე იყო კათალიკოზი სამოველ-ვე სხუად. და ტფილისისა მკპდრთა დიდსა ეკლესიასა დაიწვეს: ნახევარსა იქმოდა ეოველი ერი და ნახევარსა ერის-თავნი; და კათალიკოზი იყო ბართლომე.

და მისა შემდგომად ერის-თვობდა სტეფანოზ, მც მისი, მამდ დემეტრესი, და იქმოდა ეკლესიასა ჯუარისასა.

მაშინ ჩამოვლო ჰერაკლე მეფემან ბერძენთამან. და უპმო ციხის-თავმან კალად ტფილისისად მეფესა ჰერაკლეს ვაც-ბოტობით.

ხოლო მან ფერპი დააპურა და დანიელი მოილო და მოიძა (სიტყუად) ესე: "მოვიდეს ვაცი იგი მწის დანავალისად და შემუსრნეს რქანი ვერძისა მის მწის აღმოსავალისანი". და მეფემან ჰრქუა: "(უკუეთუ ჩემთვის) ესრეთ იეთს სიტყუად, მე მიგავო მისაგებელი შენი". და დაუტევა ჯიბლო ერის-თავი ბრძოლად. და თმთ წარვიდა ბაღდადს ბრძოლად სუასრო მეფისა.

ხოლო ამან ჯიბლო მცირეთა დღეთა შემდგომად კალად გამოილო და ციხის-თავი იგი შეიპურა და პირი დრაჰკინთა აღუვსო. და მერმე მრთელსა ტყავი გაჰჰადა და მეფესა უკუანა მისწია გარდაბანს ვარაზ გრიგოლისსა შინა.

წარვიდა ჰერაკლე და შემუსრა ბაღდადი და შეიპურა სუასრო მეფეს და მოღებად სცა ძელი ცხორებისად. და იწყო ბრძანებით შწნებად იერუსალმსა და მოდისტოს დანუა პატრეაქად. და წარმოვიდა აქად-ვე მეშდესა წელსა. და ვიდრე მოსლვადმდე მისა ტფილისს სიონი განეშორა მკპდრთა, ხოლო ჯუარისა ეკლესიასა აკლდა-და. ამან ჰერაკლე ტფილისს და მცხეთას და უქარმას განავლინა ქადგანი, რადთა ეოველნი ქრისტეანენი ქალაქთა შინა ეკლესიათა შინა შემოკრბენ და ეოველნი მოკენი და ცეცხლისა მსახურნი ანუ მოინათლენ ანუ მოისრენენ.

ხოლო მათ ნათლის-ღებად არა ინებეს, ზაკუვით თანა-აღერინეს ქრისტეანეთა, ვიდრემდის ეოველთა ზედა წარჰმართა მასწლი და ეკლესიათა შინა მდინარენი სასწლისანი დიოდეს.

ხოლო ჰერაკლე განწმიდა შჯული ქრისტესი და წარვიდა. და ერის-თვობდა იგი-ვე დიდი სტეფანოზ, და კათალიკოზი იყო ბართლომე მეორედ.

და შემდგომად ერის-თვობდა ადრნესე, და მისა ზე სამნი კათალიკოზნი იცვალნეს: იოვანე, ბაბილა, თაბორ.

და მისა შემდგომად ერის-თვობდა სტეფანოზ, მც მისი და ამან განიშორა ჯუარისა ეკლესიად და დადვა კრებად ჯუარს ჯუარობასა ერთ თთუე. და ტფილისს დაჯდა სტეფანოზ, და კათალიკოზი იყო სამოველ. და მისა ზე-ვე -- ევონ.

და ჰამბავი მოძდა, ვითარმედ ბაღდადი აგარენთა დაიპურეს-ო და ამისთვის ბერძენთა ქუეყანად ჯორსა აჰკიდეს და წარიღეს საბერძენეთა.

და მისა შემდგომად ერის-თვობდა გუარამ კურაპალატი ვ*, და გუარამ ერმაი ზ~, და მერმე არშუმა კურაპალატი ზ~, და ვარაზ-ბაკურ აჰად პატრიკიოზი, რომელმან გარბანელნი მოაქცინა თ~, და მერმე ხერსე [ი~], და ძენი მისნი: ფილიპე ა~, სტეფანოზ ი~, ადრნესე იგ~, გუარამ იდ~, და ბაკურენი მც ბაღდადისი იე~; და ძენი ადრნესესნი: სტეფანოზ იე~, და აშოტ კურაპალატი იზ~, და გუარამ [იზ~]. დიდნი ერის-თავნი ესთენ იევენეს.

ხოლო კათალიკოზნი, რომელ ევონისითგან მოძართ იევენეს: თავუფაზ ა~, ევლალე ბ~, იოველ გ~, სამოველ დ~, გეორგი ე~, კირიონ ვ~, იზიდბოზიდ ზ~, თეოდორე ზ~, პეტრე თ~. ესე. ცხრანი ცოლისანნი იევენეს.

მერმე: მამა ა~, იოვანე ბ~, გრიგოლ გ~, კლემენტოს დ~, სარმენ ე~, თალელე ვ~, სამოველ ზ~, კირილე ზ~, გრიგოლ თ~, სამოველ ი~, გეორგი ა~, გაბრიელ იბ~, ილარიონ იგ~, არსენი იდ~, ეესუქი იე~, ბასილი იე~, მიქელ იზ~, დავით იზ~, არსენი ით~.

[თავი ბ~]

სოლო [ოდეს დაა]სრულა სრბად [თმსი] სარწმუნოებასა ზედა წმიდისა სამებისა წმიდამან და სანატრელმან დედოფალმან ნინო, რომელი გუქქმნა მასრებელ გულთა ჩუენთა და მლხინებელ სულთა და პორცთა ჩუენთა, ვითარ განიშორა ერთი ესე სამეფოდ, ქუეყანად ჩრდილოდსად, მცხეთისა მეფეთა სამეფოდ, არწმუნა ეოველთა აღსაარება[დ] მამისა და მისა და წმიდისა სულისად, ნათლის-ღებითა მოსლვად ქრისტესი და შობად წმიდისაგან ქალწულისა, ნათლის-ღებად და სიკუდილი ქრისტესი და აღდგომა[დ] მკუდრეთით, შემდგომად სიკუდილისა უკუდავებად და ცხორებად, მეორედ მოსლვად მისა ღმრთისად ქუეყანად, მართალთა ცხოვრება[დ] და ცოდვილთა შურის-გებად, რამეთუ მისა არს სუფევად უკუნიით უკუნიამდე და მერმე-ცა, ამჟნ. ითარ მოიწია ქუეყანასა კსოეთისასა, დაბასა ბუდს, დასნეულდა სნეულებითა მით, რომლითა-ცა მო-ცა-კუდა.

მაშინ შეუკრბეს მეფენი ქუეყანისანი და მთავარნი დედებითურთ და სიმრავლს ერთა ძლიერთად, რამეთუ ჰხედვიდა ეოველი კაცი პირსა ნინოდსა. ვითარცა ზეცისა ანგელოზისასა. დასცუეთდეს მცირესა მას და ძუელსა სამოსელსა მისსა მთხუევითა სარწმუნოებით და იძულებით. ეკედრობოდეს ეოველნი იგი დედოფალნი გარემო მსხდომარენი, რომელთა დამოსდიოდეს ნაკადულნი ცრემლთანი თუალთაგან მათთა განშორებისათჳს მოძღურისა, მოღუ[ა]წისა და სნეულთა მკურნალისა პელოგისა.

ეცუოდეს დედოფალი სალომე უჟარმელი და ჰეროჟავრი სივნიელი და მათ თანა ეოველნი მთავარნი ჰკათისვიდეს მას და ეცუოდეს: "ვინად ანუ ვითარ მოძუერ შენ ქუეყანასა ჩუენსა მაცხოვრად ჩუენდა, ანუ სადა-მე ეო აღზრდად შენი, დედოფალი? მაუწუე ჩუენ საქმს შენი! რადსა იტუე ტუეეობასა, ტუეეთა მსხნელო, სანატრელო! რამეთუ ესერა გმსწავაეს შენ მიერ, ვითარმედ ეოფილ არიან წინაღსწარმეტუეელნი პირველ მოსლვადმდე მისა ღმრთისა ქუეყანად და მერმე მოციქულნი ათორმეტნი, და კუალად სამეოცდაათორმეტნი და ჩუენდა არავინ მოავლინა ღმერთმან, გარნა შენ. და ვითარ იტუე, ვითარმედ: "ტუეე ვარი მე, ანუ ვითარცა ჰინდოეთს თუ?".

მაშინ იწუო სიტუეად ნინო და თქუა: "ასულნო სარწმუნოებისანო, მასლობელნო ღმრთისანო, დედოფალნო ჩემნო, გხედავ თქუენ, ვითარცა პირველთა მათ წმიდათა დედათა ეოველსა მას სარწმუნოებასა და სიუეარულსა ღმრთისასა. და განიეს გზათა ჩემთა ცნობად, გლახაკისა მპეველისა თქუენისათა[დ] და გაუწუო-ცა. ესერა მოსრულ-ა სული ჩემი პორმად ჩემდა, დამეძინებინ ძილითა მით დედისა ჩემისადთა საუკუნოდ.

არამედ მოიხუენით აღსაწერელნი წიგნისანი და დაწერეთ სიგლახაკს ჩემი და უდებუ ცხორებად ჩემი, რადთა უწუოდინან შვილთა-ცა თქუენთა სარწმუნოებად თქუენი და შეწუნარებად ჩემი, და სასწაულნი ღმრთისანი, რომელნი განილვან მცირედნი მათთა მათ ზედა, მაუელოვანსა მას შინა, სუეტისა აღმართებასა, და მიერ წუაროსა მას ზედა, და ვიდრე აქა მოსლვადმდე ჩემდა. თჳთ უფალმან იცის და სულმან ჩემმან, რომელი უხილავს თუალთა ჩემთა ზეცით გარდამო ქუეყანასა ზედა". მაშინ მო-ხოლო-იხუენეს საწერელნი სალომე უჟარმელმან და სივნიელმან ჰეროჟავრი. და იწუო სიტუეად წმიდამან ნინო და იგინი წერდეს. წინა შობისა მისისა მშობელთა მისთა საქმედ იწუო.

[თავი გ~]

ცხორებად წმიდისა ნინოდსი

ეო მათ ჟამთა ოდეს გეორგი კაბადუკიელი იწამა ქრისტესმთჳს, მათ დღეთა კაბადუკიადთ ქალაქით კაცი ვინმე მთავართა შესაბამი, მონად ღმრთისად, წარვიდა ჰრომედ მეფეთა წინაშე მსასურებად და ნიჭისა მოღებად. და მათ-ვე დღეთა კაცი ვინმე ეო კოლასტას შინა და ესხნეს ორ შვილ: ძმ და ასული. სახელი მისა მისინად იობენალი, სოლო ასულინად -- სუსანა.

და ვითარ აღესრულნეს მშობელნი იგი, დაშთეს შვილნი მათნი ობლად. აღდგეს და წარვიდეს წმიდად ქალაქად იერუსალემდ, იმედ-უეეს სასოვებად იგი ეოველთა ქრისტეანეთად -- წმიდად აღგომად და მიევედრნეს მუნ.

ესე მხად სუსანადი მიემთხა დევტალრობასა, ხოლო სუსანა ჰმსახურებდა მიაფორსა, სარას ბეთლემელსა.

ხოლო ესე ჭაბუკი კაბადუკიელი მიიწია წინაშე მეფისა ჰრომედ. და ეწვენეს ბრანჯნი ჰრომთა ბრძოლად ველსა ზედა ჰიტლანისასა. და მოსცა ღმერთმან ჭაბუკსა მას კაბადუკიელსა მალი უძლეველი და ქმნა წინა-აღდგომა მტერთად ძლიერად, ვიდრემდის წარიქცინა სივლტოლად. და შეიპურა მეფს ბრანჯთად და მის თანა მთავარნი მრავალნი. და შეიყვანნა წინაშე მეფისა მეფს ბრანჯთად და უოველნი მთავარნი. ხოლო მეფემან განაწესა სიკუდილი მათი. მაშინ იწვეს ტირილად ბრანჯთა მთ და ეგვდრებოდეს საბილოვნს: "მოგუეც პირველად შჯული შენი და შეგპეუანენ ჩუენ ტამარსა მას ღმრთისა თქუენისასა, და მაშინ იუაზნ სიკუდილი ჩუენი, რამეთუ შე-ცა-შენ-ვე-კპურენ, და შენ-ვე ეაჲ ესე ჩუენ ზედა, და უბრალო იყო სისხლთა ჩუენთაგან".

ხოლო საბილოვნს-და ესმა, მწრაფლ აუწუა ესე მეფესა და ჰატრეაქსა სიტყუად მათი. და მოსცეს მთ ნათელი პელსა ქუეშე საბილოვნისსა და შეიყვანენეს ტამარსა ღმრთისასა, წმიდასა ეკლესიასა, და აწიარნეს საიდუმლოთა ქრისტესთა. და უჩუენენეს მთ დიდებანი იგი წმიდათა მოცაქელთანი. და დილათ ადრე აღდგეს ბრანჯნი იგი და სამოსელი სამკუდროდ შეიმოსეს და განვიდეს ადგილსა მას კაცთა საკლავსა, ილოცვიდეს და ჰმადლობდეს ღმერთსა ნათლის-ღებასა მას ზედა და წიარებასა და იტყოდეს: "ჩუენ სიკუდილსა შინა უკუდაჲ ვართ, რამეთუ ღირს-მევენ ჩუენ ღმერთმან ესევითარსა დიდებასა ხილვად და საგ სალსა მას დაუღუენელსა, პორცსა და სისხლსა ქრისტესს, მისა ღმრთისა უკუდაჲსა მას მეფისასა, რომელი არს უფროდს უმაღლესს ეოველთა მაღალთა და უქუესკნელესს ეოველთა ქუესკნელთა, რამეთუ იგი არს კურთხეულ უკუნითი უკუნისამდე, ამენ. ხოლო ვად ნაშობთა ჩუენთა, ნაყოფთა საძწარისათა, მკბდრთა ბნელისათა". და შობდეს იგინი: "მოვიდინ მეპრმლს ეგე და აღიჩუენით თავნი ჩუენნი ჩუენგან... ამას რად ჰხედვიდა საბილოვნ, აღიმრა გონებითა და ტიროდა, რამეთუ ვითარცა ცხოვართა თავნი თშინი კლვად წარეპურნეს და ვითარცა კრავთა შვილთა მათთა სწვალობდეს. მაშინ შევიდა საბილოვნ წინაშე მეფისა და გამოითხოვნა, და ნიჭითა განუტევენა. ხოლო იგინი ეგვდრებოდეს საბილოვნს, რადთა წარჰყვეს ქუეენად მათა და მისცეს შჯული ქრისტესი და ნათლის-ღებად წელითა ეოველსა ერსა მათსა.

ხოლო ისმინა მათი საბილოვნ და მოსთხოვნა მღდელნი ჰატრეაქსა. და ბრძანებად მოილო მეფისაგან. და წარვიდეს სისარულით. და ვითარცა მიეახლენეს ვითარ ერთ დღისა სავალსა, მიშდა ჰამბავი, ვითარმედ მეფს მოვალს ცოცხალი და ეოველნი მთავარნი მის თანა. მაშინ შეიმრნეს ათნი იგი საერისთვონი: სოლამად და სოზამად, სლაჭად, ხენეშაგი, ტიმგარაგი, საქად, გზად, ზარგად, ზარდად, ზარმად და თმონიგონი სამეუფოდ და მოეგებოდეს მდინარესა ზედა დიდსა ღდაძარასა.

და განყო მეფემან ერი იგი და დაადგინა წვალსა მას იმიერ და ამიერ. და აკურთხეს მღდელთა მდინარს იგი და შთაშდა ეოველი ერი მდინარესა მას და განიბანებოდეს, და აღმოვიდოდეს გამოსავალსა ერთსა. და დასდებდა საბილოვნს პელსა ეოველსა ერსა ათ დღე. და აღჰმართენეს კარაფნი და შეწირეს მღდელთა ჟამი, და აწიარნეს ქრისტეს საიდუმლოთა.

და განუტევენა მღდელნი და განჰკარგა ეოველი წესი ქრისტეანობისად. და დაუტევა კურთხევა და წარვიდა ნიჭითა დიდითა ჰრომედ.

და განიწრანა გულსა თშისა და თქუა: "წარვიდე იერუსალმდ". და მისცა გლანაკთა ეოველი იგი მონაკები, და დევტალარი იგი ჰატრეაქს-ქმნულ იყო. და ფრიად დაიმეგობრნეს ურთიერთას საბილოვნ და ჰატრეაქს.

ჰრქუა სარა მიაფორმან ჰატრეაქსა: "ესე საბილოვნ -- მამად და ემბაზი ბრანჯთად, კაცი სრული სიბრძნითა და ღმრთის მოშიშებითა. ამას მიეც და შენი სუსანა ცოლად". და სთხდა წმიდასა ჰატრეაქსა სიტყუად მისი და მისცეს სუსანა ცოლად მისა. და წარვიდეს თშა ქალაქად კოლასედ. და მე ოდეს ვიძეჲ მათგან. და იგი[ნი] არიან შობულნი ჩემნი. და აღმწარდა მე დედამან ჩემმან წიადთა შინა თშითა, მსახურებასა შინა გლანაკთასა დღე და ღამე დაუცადებულად.

და ვითარცა ვიქმენ მე ათორმეტის წლის, შობულთა ჩემთა განვიდეს ეოველი, რად-ცა აქუნდა, და წარვიდეს იერუსალმდ. მაშინ მამამან ჩემმან დაიწერა ჯუარი ჰატრეაქსისაგან და განიჯმნა დედისაგან ჩემისა, და შემიტეხო მე მკერდსა მისსა და დამალურნა, ვითარცა ღუარნი, ცრემლ[ლ]ნი თშინი თუალთა და ჰარსა ჩემსა. და მრქუა: "შენ, მხოლოვო ასულო ჩემო, ესერა დაგიტევებ შენ ობლად ჩემგან და მიგიუთვალავ შენ ღმერთსა ცათასა, მამასა ეოველთა მწრდელსა და უფალსა, რამეთუ იგი არს მამად

ობოლთად და შსაჯული ქურივთად. ნუ გეშინინ, შვილო ჩემო! ხოლო შენ მაგდანელისა მარიაძის შური აღიღე სიუჟარულინათჳს ქრისტესისა და დათა მათ ლაზარესთა. და თუ შენ ესრწთ გეშინოდის მისა, ვითარცა მათ, მან ეგრწთ მოგცეს უოველი, რად-ცა სთხოვო მას, ოდეს რად გინდეს მისგან." და მო-მცა ამბორებად საუკუნოდ და წარვიდა წიად იორდანესა კაცთა მათ თანა ველურთა, რომელ-რად უოფად მისი იცის მისმან უფალმან იესუ.

ხოლო დედაე ჩემი მისცა ჰატრეაქმან მსახურად გლახაკთა, დედათა უძლურთა. ხოლო მე ვჰმსახურებდ მაფორსა სომესსა დვინელსა ორ წელ.

და ვჰკითხევდი ვნებათა მათთჳს ქრისტესთა, ჯუარ-ცემისა, დაფლვისა და აღდგომისათჳს მისისა, და სამოსლისა მისისა და ჯუართა და ტილოთასა და სუდარისასა უოველსა მიწეებთ, რამეთუ არაფინ უოფილ იყო, არცა იყო შორის იერუსალჳმსა ზომი მისი მეცნიერებითა შჯულისა გზასა შეელსა და ახალსა უოველსა-ვე.

იწუო უწეებად ჩემდა და თქუა: "ვხედავ, შვილო ჩემო, ძალსა შენსა, ვითარცა ძალსა ლომისა ძევისასა, რომელი იზახებნ უოველსა-ვე ზედა ოთხფერჳსა, გინა ვითარცა ორბი დედალი, რომელი აღვიდის სიმძლელსა აერთასა უფროდს მამლისა და უოველი ქუეყანად გუგასა თუალისა მისისასა, მცირესა მარგალიტის სწორსა, შეაყენის და განიხილის, განიცადის საჭმელი მისი, ცეცხლებურ დაინახის, მოუტევენის ფრთენი შრიალებად და მიიძართის მის ზედა. ეგრეთ იუოს ცხორებად შენი წინამძღურებითა სულისა წმიდისადათა".

თავი დ~

ადწერილი მის[ი]ვე სალომე უჯარმელისად

აწ ვიწუო და გითხრა ეოველი, ოდეს-იგი იხილეს ღმერთი უკუდავი კაცთა მოკუდავთა ქუეყანასა ზედა, რომელი მოსრულ იყო მისგან, ისრაცლი უკუნ-დგა. და მოწოდება ეოველთა უცხოთა ნათესავთად, უცხოთა ღმერთთა მონებულთად, ვითარცა თბი უნდა შინად სოფლისად, რომელი დაჰადა.

იწუო კეთილის-ეოფად ჰური[ა]თა: მკუდართა ადგინებად, ბრძათა აღხილვად, ეოველთა სნეულთა განკურნებად. ესე შეიშურვეს, შეიზრახნეს და წარავლინეს სტრატოტნი ეოველსა ქუეყანასა სწრაფით მოსლვად. და იტეოდეს, რამეთუ: აჰა ესერა წარვწმდებით-ო.

მაშინ მოიწინეს ეოვლით სოფლით კაცნი ჰურიანი, მეცნიერნი შჯულსა მოსესსა, რომელნი ანტაკრად აღუდგეს სულსა წმიდასასა და რად-იგი უნდა ქრისტესსა მათგან, მათ აღასრულეს: ჯუარს აცუეს და სამოსელსა მისსა ზედა წილ-ითხინეს. და წილით ჰურდა ჩრდილოთა, მცხეთელთა, კუართი იგი უფლისა იესუსი, და დაჰფლეს მათ დაჰმადებელი თჳსი და დაჰკრძალეს საფლავი. სოლო იგი აღდგა, ვითარცა თქუა პირველ, და ტილონი იგი, ოდეს განთენა, ისხნეს საფლავსა შინა. და ესე ეოველი წარმოიცადა ჰილატე და მოვიდა საფლავად იგი და ცოლი მისი და ტილონი იგი ჰოვნეს, და მოიხუნა იგინი ცოლმან ჰილატესმან. და წარვადა წრაფითა დიდითა ჰონტოდ, სახედ თჳსა, რომელი იქმნა მორწმუნე ქრისტესსა. სოლო შემდგომად ჟამთა მრავალთა მოვიდეს იგინი პელთა ლუკა მასარებელისათა და დასხნა იგინი მან, სადა-ცა თბი იცის. სოლო სუდარი არა იპოვა, ვითარცა პორცნი ქრისტესნი. თქუეს ვიეთ-მე ჰეტრესთჳს, ვითარმედ პელ-იწიფა ახუმად-ო და აქუნდეს, გარნა განცხადებულად არად მიუთხრეს, ვითარ სხუად ეოველი.

სოლო ჯუარნი ამას ქალაქსა შინა დამარსულ არიან, სოლო ადგილი მათი ვერვინ იცის, ოდეს ინებოს ღმერთმან, გამოხნდეს.

მაშინ მივეც კურთხევა ეოვალსა ღმერთსა და მადლი დედოფალსა მას ჩემსა ამას ეოველსა ზედა თს[რ]ობასა. და კულად ვჰკითხე, ვითარმედ: "სადა არს ჩრდილოდსა იგი ქუეყანად, ახუ სადა არს სამოსელი იგი უფლისა ჩუენისად?" მრქუა მე: "ჩრდილოდსა ქუეყანად სომხითისა მთიულ არს, საწარმართოდ ქუეყანად, საპელმწიფოდ ბერძენთად და უქიკთად".

მათ დღეთა შინა მო-ვინმე-ვიდა დედაკაცი ეფესელი თავუყანის-ცემად წმიდასა ადგომასა და ჰკითხვიდა მაფორი დედაკაცსა მას, თუ: "ჰელენე დედოფალი ეგეთსა-ვე ხნელსა შინა არს-ა და მეფობად მათი თმნიერ ღმერთისა?"

სოლო მან ჰრქუა: "მე ვარ მშევალი მათი და მასლობელი განზრახვასა მათსა ეოველსა, და დიდი წადიერებად აქეს ჰრომთა ქრისტესს მიმართ შჯულისათჳს, და ნათლის-ღებისა".

სოლო მე ვარქუ მაფორსა: "წარმავლინე და წარვიდე წინაშე ჰელენე დედოფლისა, ნუკუე მიმანლოს სიტყჳს-გებად მის წინაშე ქრისტესსთჳს". და მან აუწუა ჰატრეაქსა. სოლო მან მიწოდა, წმიდამან მამამან ჩემმან ჰატრეაქმან, მამამან დედისა ჩემისამან, და დამადგინა აღსავალსა საკურთხეველისასა და დამასხნა პელნი მისნი მმართა ჩემთა. და სულთ-ითქუნა ცად მიმართ და თქუა: "უფალო ღმერთო მამათაო და საუკუნეთაო, პელთა შენთა შევჰვედრებ ობოლსა ამას, შეილსა დისა ჩემისასა და წარვავლინებ ქადაგებად შენისა ღმრთიებისა და რადთა ახაროს აღდგომად შენი, სადა-ცა შენ სათნო-იყო სრბად მისი ექმენ ქრისტე ამას გზა, მოგზაურ, ნავთ-სადგურ, მოძღუარ, ენა მეცნიერების, ვითარცა-იგი წინათა მათ მოშითა სახელისა შენისათა".

და მიჯმნა დედისაგან ჩემისა და მო-მცა მე ჯუარი და კურთხევად საგსლად. და წარვემართე დედაკაცისა მის თანა. და ოდეს მივედით სახად მისა, მუნ ვპოვეთ დედოფალი ვინმე მეფეთა [ქ]ვადაკი, სახელით რიფსამე, რომელი ელოდა იერუსალემით ნათლის-ღებასა და ქრისტესს აღსარებისათჳს სუროდა. მაშინ მი-მცა მე პელთა მისთა დედაკაცმან მან, და მივეც მას ნათელი პელსა ქუეშე ჩემსა, მას და ორმეოცსა სულსა მის თანა სახლისა მისისათა. და წარვედით სახად მისა და ვივევით მუნ ორ წელ.

მაშინ მოხედა უფალმა საბერძნეთსა და ჰრწმუნა მათესა კოსტანტინეს, და ქრისტე აღიარა მან და დედამან მისმან და უოველმან პალატმან მათმან დასაბამითგანთა წელთა სუთ ათას ოთხას ორმოცდაათისა, სოლო ქრისტეს აღმალლებითგან სამას და ათერთმეტსა. და წარემართა უოველი საბერძნეთი ქრისტეანობასა. მეშმდესა წელსა იყო წმიდად კრებად ნიკეას, და მერვესა წელსა იყო სივლტოლად ჩუენი საბერძნეთით. რიფსამე დედოფალი და გად[ა]ხე, დედამუმქ, და ორმოცდაათი სული წარმოვემართენით თთუესა პირველსა ათსუთმეტსა და გამოვედით არეთა სომხითისათა, სამოთხესა მას თრდატ მეფისასა. იგინი მოიკლნეს მუნ თთუესა პირველსა, ოცდაათსა, დღესა პარასკევსა.

სოლო მე დავშთი ეკალთა შინა ვარდაისათა, რამეთუ ვარდი და ნუში უუაგოდა მას ჟამსა. და ოდეს-იგი აღმოჰვიდოდეს სულნი წმიდათა მათ, ვინილე წეცით სამოსლის მსგავსად ჩამომაგალი დააკონი ოლართა ნათლისადთა. და პელთა მისთა აქუნდა სასაკუმეველქ, რომლისაგან გამოვიდოდა კუამლი სულნელებისად, რომელი ცათა დაჰჰარვიდა. და მის თანა სიმრავლქ ერთა ციცათად.

და შეიერთნეს წმიდანნი იგი სულნი ერთა მათ წეცისათა და დიდებით აღმალლდეს ცად.

სოლო მე ვლადადუე: "უფალო, უფალო, რად დამიტევე მე შორის ასპიტთა და იქედნეთა?".

ჰმად მესმა მე მუნით, რომელი მეტეოდა მე: "ესრეთვე იუოს წარუვანებად შენი, ოდეს ეკე ეკალი, რომელი შენსა გარემოდს არს, უოველი-ვე იქმნეს ვარდ მეწამულ, სულნელ შენ მიერ. სოლო შენ აღდეგ და ვიდოდე აღმოსავალით, სადა-იგი არს სამკალი ფრად და მუშახი უოვლად-ვე არა არიან". სოლო მე წამოვედ და მოვედ ულოჰორეთა და დავიწამოტრე ჭირთა შინა დიდთა. და თთუესა მეოთხესა წარვედ მათთა ზედა ჯავახეთისათა, რადთა ვცნა, თუ სადადთ არს მცხეთად. და მივემთხპე მათსა ზედა...

ტბასა დიდსა გარდამდინარესა, რომელსა ერქუა ფარანად, და დავდეგ მუნ ორ დღე. ვათსოვე საზრდ[ე]ლი მეთევ ზურთაგან და განვმლიერდი ძალითა მით საზრდელის[ა]დთა, და მადლი შევსწირე ღმერთსა. და მწეემსნი იუენეს მას-ვე ადგ[ი]ლსა და სუმილვადეს საპ[უ]მილავსა ღამის[ა]სა სამწესოთა შინა მათთა. და ხადოდეს ღმერთთა მათთა დაწეულთა არმაზს და ზადენს და უთქუმიდეს შესაწირავთა, რაჟამს მოვადეთ-ო.

დილ[ა]სა ადრე მივე[დ] და ვჰკითხე ერთსა მათგანსა, თუ რომლისა სოფლისანი ხართ თქუენ, სოლო მან მომიკო მე: "სოგნი დაბით და სოგნი საფურცლით და სოგნი ქინჯარელნი და რაბატელნი დიდისა ქალაქისა მცხეთისანი, სადა ღმერთნი ღმერთობენ და მეფენი მეფობენ".

მიხედენ მათთა ჩრდილო[დ]ს[ა]თა, რამეთუ დღეთა ზაფხულის[ა]თა საფსენი ჩნდეს ჰირირითა და თოვლითა სასტიკითა. და შევმრწუნდი ფრად და ვთქუე: "უფალო, უფალო, მიძილე სული ჩემი ჩემგან". და მოვილე ლოდი ერთი და დავიდეგ სასთუნალად" თავსა, და გარდას[ა]დინ[ე]ლსა მის ტბის[ა]სა დავიძინე. და მოვიდა ჩუენებით კაცი ერთი ჰასაკითა სომიერი, თმითა ნახევარ-თმოსანი. და მო-მცა მე წიგნი დაბეჭდული და მრქუა მე: "აღდეგ და სწრაფით მართმ ესე მცხეთას მეფესა წარმართთ[ა]სა". და ვიწეე ტირ[ი]ლით ვედრებად მისსა და ვარქუე: "უფალო, დედაკ[ა]ცი ვარ უცხო და უმც[ე]ცარი, ვითარ მივიდე მე, არცა ენად ვიცი, თუ რად ვთქუა უცხოთა ნათეს[ა]ვთა თანა"? მაშინ განჰსნა წიგნი იგი და მო-მცა მე კითხვად. დაწერილი იყო ჰრომაელურ და დაბეჭდული იყო, იესუქსი.

დაწერილნი იუ[კ]ნეს ათნი სიტუენი, ვითარცა-იგი პირველ ფიც[ა]რთა ქვის[ა]თა.

პირველი სიტუეა: სადა-ცა იქადაგოს სახარებად ესე, მუნ-ცა ითქუოდის დედაკაცი ესე.

ბ~. "არცა მამაკაცებად, არცა დედაკაცებად, არამედ თქუენ უოველნი ერთ ხართ".

გ~. "წარვედით და მოიმოწაფენით უოველნი წარმართნი. და ნათელ-სც[ე]მდით სახელითა მ[ა]მისა[დ]თა და მისა[დ]თა და სულისა წმიდისადთა".

დ~. "ნათელი გამობრწყინებებად წარმართთა დიდებად ერისა შენისა ისრაელისა".

ე~. "სადაცა იქადაგოს სახარებად ესე სასუფეველსა, უოველსა სოფელსა ითქუოდეს".

ვ. "რომელმან თქვენ შიგვიწუნარნეს, მე შემაწუნარებს, და რომელმან მე შემაწუნაროს, ვაწუნარებს მომ[აკლ]ინებ[ელ]ს ჩემსა".

ზ. ფრიად უე[უარ]და მარიამ უფალსა, რამეთუ მარადის ასმენს მისსა საბრძენსა ჭეშმარიტსა.

ც. "ნუ გეშინი მათგან, რომელთა მოსწყდნენ პორცნი თქუენნი, სოლო სულისა ვერ შექმლებელ არ[ი]ან მოწყუედად".

თ. ჰრქუა მარიამ მკდალენელსა იესუ: "წარვედ, დედაკაცო, და ახარე მშ[ათ]ა ჩემთა".

ი. სადა-ცა ჰქადაგებდეთ სახელითა მამისა[ც]თა და მისა[ც]თა და სულისა წმიდისა[ც]თა.

და ვითარცა ესე წავიკითხე, ვიწვე ვედრებად ღმრთისა მიმართ. დ[ა] გულისშმა-ვევ, ვითარმედ წეცით იუო ჩუენებად ესე. და აღვიხილენ თუალნი ჩემნი წეცად და მად[ა]ლი იგი ვაკურთხე და მისგან ვითხოვე შეწევნად ჩემი ჭირთა შინა. და გარდამოსადინ[ელ]სა მის ტბისასა მოვჰყევ და წარმოვემართე.]

და იუო დინებად მისი დასავალით კერძო. და მიუდგე გ სასა მხელსა და ფიცხელსა, და ვისილენ დიდნი ჭირნი გ სათაგან და შიშნი მპეტაგან, ვიდრემდე მოვიწიე აქა, ვინად-იგი წუალმან აღმოსავალით იწუო დინებად. მიერთგან იუო ლხინებად ჩემი. და ვპოვენ მოგ საურნი და მივაწიე სახანესსა ქართლისასა, ქალაქსა ურბნისისასა და ვინილე ვერი უცხო, უცხოთა ღმერთთა მსახურნი: ცეცხლსა და ქვათა და ძელთა თაუანის-სცემდეს. შეეურვა სულსა ჩემსა წარწყმედასა მათსა ზედა და მოვედ ბაგინსა ჰურიათასა ენისათს ებრაელებრისა და ვიეუ მუნ ერთ თთუე და განვიცდიდ მალსა ამის ქუეუანისასა.

და იუო, დღესა ერთსა აღიმრნეს ერნი ძლიერნი და ურიცხუნი სიმრავლითა მით ქალაქით წარმავალინი დიდად ქალაქად მცხეთად, რომელი იუო საჯდომელი დიდთა მეფეთად, ვაჭრობად და ლოცვად არმაწ ღმრთისა მათისა.

ხოლო მე წარვჰყევ მათ თანა და მივიწიე ქალაქად მცხეთად, წილით მოგუთას, პიდსა ზედა დავდეგით მუნ და ვხედვედით ცეცხლის მსახურსა მას ერსა. და მოგუებასა და ცთომასა მათსა ზედა ვტიროდე წარწყმედისა მათისათს და უცხოვებასა-ცა ჩემსა ვეგლოვდი.

თავი გ

მოწევნად წმიდისა ნინოდისი მცხეთად, აღწერილი მისი-ვე სალომე უქარმელისად

ხვალისაგან იუო შმად ოხრისად და საუბრისად. და გამოვიდოდა ვერი ურიცხუ; ვითარცა უუავილოსანნი, ზარნი და საშინელი გამოვიდოდეს. სოლო მეფს არლასადა შეძრულ იუო. და ვითარცა ჟამ-სცა ჟამმან, სივლტოლად და მი-და-მო ძალვად იუო უოვლისა კაცისად და შეივლტოდა უოველი კაცი საფარველსა ქუეშე, რამეთუ გამო-სადმე-ვიდოდა ნანა დეუფალი.

და ვითარცა განვლო ნანა დედოფალმან, მაშინ-ღა ნელიად-ნელიად გამოვიდოდა უოველი ვერი. და შეამკვეს ფოლოცი უოველი სამოსლითა თითოპირითა და ფურცლითა. და იწუო უოველმან ერმან ქებად მეფისა. და მაშინ გამოვიდა მირეან მეფს თუალთ-შეუდგამითა ხილვითა. და ვპკითხე ჰურიასა დედაკაცისა, თუ: "რად არს ესე?" და მან მრქუა: "ღმერთი ღმერთთა მათთად უწესს მას, არმაწ, რომელ არა არს სხუად გარემშ კერძა".

ხოლო მე წარვედ ხილვად არმაწისა. და აღვიხნეს მთანი იგი დროშადთა და ერთთა, ვითარცა უუავილითა. სოლო მე შეუსწრვე ციხედ არმაწდ და დავდეგ ახლოს კერპისა მის, ნანარალსა ზღუდისასა და ვხედვედი საკრველებათა და საშინელსა, რომელი თქუმად ეხითა ვერ ეგების, ვითარ-იგი იუო ზარის აღსაძელი შიშით და ძრწოლით მეფეთა მათ და უოვლისა ერისა. და საზარო დგომად ვინილე: და აპა, დგა კაცი ერთი სპილენძისად და ტანსა მისსა ეცუა ჯაჭმ ოქროდისად, და ჩაფსუტი ოქროდისად, და სამარნი ესხნეს ფრცხილი და ბეზრტი, და პელსა მისსა აქუხდა პრძალი ლესული, რომელი ბრწეიანვად და იქცევოდა პელსა შინა, რეცა თუ რომელი შეეხებინ, თავი თში სიკუდიდ

განიწიროს და იტყვას: "ვად თუ და-სადა-ვაკლო რად დიდებასა დიდისა ღმრთისა არმაზისა და შე-რას-მე-ვსცეთე სიტყუასა ებრაელთა თანა, გინა მოგუთა სმენასა ოდენ დახუდომილ ვაჟო შხას მსახურთა. და რომელნი-მე იტყუან უცნებნი დიდსა ვის-მე ღმრთისა ცათასა, და ნუუკუე ჰოვოს რადმე ჩემ თანა ბაწი, და მცეს მასწლი იგი მისი, რომლისაგან ემხისს ეოველსა ქუეყანასა". და შიშით თავუანის-სცემდეს ეოველნი.

და მარჯულ მისა დგა კერპი ოქროსად და სახელი მისი გაცი. და მარცხელ მისა -- კერპი ვეცხლისად და სახელი მისი გა, რომელნი-იგი ღმრთად ჰქონდეს მამათა თქუენთა არიან-ქართლით.

მაშინ ვტიროდე და სულთ-ვითქუემდ ღმრთისა მიმართ ცთომათა მათთჳს ქუეყანისა ჩრდილოდსათა, დაფარვას ნათლისასა და დაპურობასა ბნელისასა.

ვხედვედი მეფეთა მათ ძალ-დიდთა და ეოველთა მთავართა, რამეთუ ცოცხლივ შთაენთქნეს ეშმაკსა, ვითარცა მკუდარნი ჯოჯოხეთსა. და იტყოდეს დამბადებულად ქვათა და ძელთა, და სპილენძსა და რკინასა და რვალსა გამობერვით განჭვიდისა, ღმრთად თავუყანის-სცემდეს. ესენი იცოდეს ცისა და ქუეყანისა შემოქმედად.

მაშინ მოვიპსენე სიტყუად იგი, რომელი მამცნო იობენალი ჰატრეაქმან, წმიდამან მამამან ჩემმან, ვითარმედ: "ვითარცა მამაკაცსა სრულსა წარგავლინებ და მიწუენად ხარ ქუეყანასა უცხოთა, ნათესავთა დგველ, სეფელ, ნარკადოველ, რომელ არს კაცნი ღმრთის მშდომნი, მხრდომნი და წინა-აღმდგომნი.

მაშინ ავასილენ სეცად და ვთქუე: "უფალო, უფალო, მრავლითა ძალითა შენითა გეცრუენეს შენ მტერნი ესე. და ესე არს დიდითა სულგრძელებითა შენითა, და ექმან, რასა-ცა ავობენენ მტერნი ესე და ნაცარნი ქუეყანისანი, არამედ ნუ უგულებელს-ჰყოფ, რამეთუ ხატი შენი არს კაცი, რომლისათჳს ერთი სამებისაგანი კაც ექმენ და აცხოვნი ეოველი სოფელი. ამათ-ცა ნათესავთა მოხედენ და შეჰრისხენ სულთა ამით უჩინოთა, სოფლის მპურობელთა, მთავართა ამის ბნელისათა. და მიჩუენე მე, ღმერთო მამისა და დედისა ჩემისაო, მპევალსა ამას, ნამობსა მონისა შენისასა, რადთა იხილონ მაცხოვარებუად შენი ეოველთა კადეთა ქუეყანისათა და რადთა ჩრდილოდ ბღურსა თანა იხარებდეს და ეოველმან ენამან შენ მხოლოსა ღმერთსა თავუყანის-გცეს ქრისტე იესუსდ მაერ უფლისა ჩუენისა, რომელსა შეუენის მადლობით დიდებისა შეწირვად აწ და მარადის და მერმეთა მათ საუკუნეთა, ამენ".

და ვითარცა წამის-ყოფად თუალისად ეო, დასავალით ჰაერნი და ქარნი შეიძრნეს და შმა-სცეს ქუხილთა შმათა საზარელითა. და აწნდა ღრუბელი მოწრაფს, ნიშან-საშინელი. და მოილო ნიავმან შხას დასავალისამან სული ჯერკუალი სიმწარისად და სიმერალისად. მაშინ ივლტოდა ეოველი კაცი სოფლად და ქალაქად. და ეცა მათ დროდ, რადთა შეიჭრნენ კაცნი საყოფლად. და მეს მოიწია რისხვისა იგი ღრუბელი და მოილო სეტყუად ლიტრისა სწორი მას ადგილსა ოდენ და დალევსა კერპი იგი, და დაფქნა და დააწულინა. და დაარღმნა ზღუდენი იგი ქარმან სასტიკმან და მთაურ[ნ]ა იგი[ნი] კლდესა, რომელსა-იგი თქუენ-ცა ჰხედვედით ანუ არა... და თქუა მეფემან ცრემლით: "ჰმ, ჰმ, რადთ-მებოდ სოჯათ სთაბანუბ რასულ ფსარზად". სოლო თარგმანებუად ესე არს: "მართალსა იტყ, ბედნიერო დედოფალო და მოცაქულო მისა ღმრთისაო". და ვითარცა დასცხრა რისხვად იგი, გამოვედ კლდისა მისგან ნაპრალისა და ვპოვე თუალი იგი ბივრიტი, აღვიდე და წარმოვედ წინა კერძო დასასრულსა მის კლდისასა, სადა ძუელ ქალაქი ეოფილ ეო, და მას ადგილსა ეოფილ არს ციხს.

და მუნ დგა ხს შუენიერი ბრინჯისად, მალალი და რტო-მრავალი. მოვედ ქუეშე ხესა მას და გამოვინიშე ნიში იგი ქრისტეს ჯუარისად. და ვილოცვედი მუნ ექუს დღე. ოდეს-იგი გამოხუედით სიმრავლს ერისად და ემიებდით ღმერთთა მათ, რომელთა ვნებად დაჰბადენ, და არა ჰპოვეთ, მაშინ მე მუნ ვიუავ, რამეთუ დღს ეო მეექუსს თთშიად მის, ოდეს-იგი ეემანუველ თაბორს მამისა ხატი აჩუენა თავთა მათ ცხოველთა და თავთა მათ მიცვალებულთა. მაშინ მოვიდა დაე ესე ჩემი შრომანა, სეფექალი, მისილა და მოიუვანა ბერძლ-მეტყუელი დედაკაცი და მკითხა ეოველი გზად ჩემი. მაშინ ვხედვედ მე თუალთა მისთა ცრემლთა დინებასა უცხოვეებისა ჩემისათჳს, ოდეს ცხა ეოველი საქმს ჩემი, მაიძულა წარუვანებუად ჩემი სეფედ, სოლო მე არა ვინებე, და იგი წარვიდა. და მესამესა დღესა ჩამოვედ ქალაქად მცხეთად და მივიმართე სამოთხესა მას მეფისასა. და მი-რად-ვედ კარსა შედა სამოთხისასა, ეო სახლაკი მცირს სამოთხის მცველისად, და შე-რად-ვედ შინა, ჯდა ესე დედაკაცი ანასტოს, და ვითარცა მისილა, აღდგა და შემიტკუო მე ვითარცა მეცნიერმან და მეკობარმან და დამანა ფერმნი ჩემნი და მცხო სეთი და დამიგო ტრანეწი და ღმზოდ და მაიძულა მე ჰმანად და სუმად. და დავეუ მის თანა ცხრა თთუე.

ესე იყო უშვილოდ, და ზრუნვიდა ეგე და ქმარი მაგისი. ჩუენებით ვსედევდ, მოვიდა კაცი ნათლისა ფერი და მრქუა მე: "სამოთხესა შევედ, ნამუთა ქუეშე ბაბილოთა ადგილი არს მცირს, საუარელოდ შემსადებული, მიწად აღიდე ადგილისა მისგან და შეაჭამე კაცთა მკათ, და ესუას შვილი". ხოლო მე ვუვ ეგრსთ. და ესხნეს ძეგ და ასულეს მრავლად, რომელსა-ესე თმთ ჰხედავთ. და მათ-ვე დღეთა შინა ორგ ხას და სამგ ხას ვიხილე ჩუენებსა შინა მცირედსა მას მირულებსა ჩემსა მუპლთა ზედა: მოვიდათ მფრინველნი ცისანი, მთავიდათ მდინარესა, დაბანხიან და მოვიდათ სამოთხესა მას, და ბაბილოსა მას მოისთულებდათ და უუავილსა მას მოვიდათ, და მოწლედ ჩემდამო ღაღადებედ, რეცა ჩემი არს სამოთხს იგი, გარე მომადგით ქლავილით და შმობედ ჩემდა მომართ; მრავალ-ფერად და შუენიერად იყო ხილვად იგი მათი. და მრავალგ ხას იყო ესე. და უთხარ ესე დასა ჩემსა, ასულსა აბიათარისსა. მომავო და მრქუა მე მან: "უცხოვო და აქა შობილო, ტუეეო და ტუეეთა მშხნელო, უწვი, რამეთუ შენ ზე მოიწია ახალი იგი ჟამი და შენ მიერ იხმეს ჰამავი იგი ძუელი, მამათა ჩუენთა ნაქმარი, ზეცისა მის კაცისა უბრალოდსა სისხლისა უსამართლოდ დათხევისად, რომლითა-ცა ქმნა ღმერთმან ჰურათა სირცხმლი, ცის კიდეთა განხნევად, მეფობისა დაცემად და ტამრისა მას წმიდისა მოლებად, ერისა მის უცხოდა მოგებად და თშად წოდებად, და დიდებად მათა მიცემად". და კუალად თქუა: "იერუსალმს, იერუსალმს, ვითარ განგიმარტვან შვილნი შენნი! და შეიკრეს უოველთა ცის კიდისა ნათესავთა ფრთეთა ქუეშე შენთა". აჰა ესერა აქა-ცა მოსრულ იყო დედაკაცი ესე და შეცვლოს უოველი წესი ქუეუანისად ამის". და მომქცა და მრქუა: "ჩუენებად შენი არს ესე, რამეთუ ადგილი ესე სამოთხისად შენ მიერ იქმნეს სამოთხს სადიდებელად ღმრთისა, რომლისად არს დიდებად აწ და მარადის და უკუნიითი უკუნიისამდე, ამენ".

თავი ზ~

რომელი აღწერა დედაკაცმან ჰურამან, სახელით სიდონია, ასულმან აბიათარ მდღელისამან

და იყო ოდეს მოხედა ღმერთმან წუალობით ქუეუანსა ამას დავიწუებულსა ჩრდილოდსასა -- კავკასიათა, სომხითისა მთეულსა, რომლისა მათი დაეფარნეს ხისლსა, და ველნი -- არმურსა ცთომისა და უმეცრებისასა, და იყო ქუეუანად ესე ჩრდილო მხისაგან სიმართლისა, მისა ღმრთისა მოსლვისათშ და ცნობისა, ვითარცა სახელი ერქუა სამართლად ჩრდილოდ. არა თუ ამის მხისა ნათლისაგან დაკლებულ იყო, ანუ აწ არს დაკლებულ მისგან, უოველი ცასა ქუეშე მყოფი იხილავს და უოველსა ჰხედავს იგი, და რომელსა სიცხითა მიჰრიდის, ნათლითა უოველსა ადგილსა მიხედის, ესე არა თუ ამისთშ ერქუა ქუეუანსა ამას ჩრდილო, არამედ იუვნეს ესოდენნი წელნი და ესთენნი ნათესავნი ნოვესითგან და ებერისითგან და აბრაჰამისითგან. და მუნ შინა იყო იობ ახსაური, განცდილი განმცდელისაგან ვითარცა იოსებ, მოსე, ისუ, მდღელნი და მსაჯულნი და შემდგომითი-შემდგომად, რომელი-იგი ვიცით სმენილი წიგნთაგან საღმრთოთა.

გარდადეს ქრისტს მოსლვადმდე წელნი ჰფ~, შობითგან ქრისტსით ვიდრე ჯუარ-ცუამდე ლგ~, და ჯუარ-ცუითგან ქრისტსით ვიდრე კონსტანტინე ბერმენთა მეფესა მონათლევადმდე ტა~; და ათოთხმეტისა წლისა შემდგომად მოივლინა ქუეუანსა ჩუენსა ქადაგი ჰემმარტებისად ნინო, დედოფალი ჩუენი, ვითარცა ბნელსა შინა მთიებთ რად აღმოჰმდის და ცისკარი აღიღის, და მისა შემდგომად აღმოვალნ დიდი იგი მფლობელი დღისად. ეგრეთ იყო ცხოვრებად ჩუენი, ქართველხო, რამეთუ ვაქცეოდეთ ნათელსა და მკმდრ ვიუვენით ბნელსა, ვისარებდით შუებითა და ვიუხჯებდით გლოვასა, რომლისა ნუგემინის-მცემელი არა იყო. ვამსახურებდით სამე დაბადებულთა და არა დამბადებულსა, ქერობითა ეტლთა ზედა მჯდომარისა წილ მათათა მალალთა თავუუანის-სცემდეს მამანი ჩუენნი, გებალსა. და გარიზინსა, და მას ზედა არა იყო არცა ღმერთი, არცა მოსე, არცა ნიში მათი, არამედ კერზნი ქვისანი უსულონი. ხოლო ამას ქუეუანსა ქართლისასა იუვნეს ორნი მათი და მათ ზედა ორნი კერზნი: არმაზ და ზადენ, რომელნი იუხოსდეს სულმურალობით ათასსა სულსა ერმისა ჰირმოდისასა. არმაზ და ზადენ, და შესაწირავად უხნდეს მშობელთა მათთა მსხუერპლად, ვითარ-მცა უკუნიამდე არა იყო სიკუდილი. და ესე იყო მოაქამდე.

ხოლო იუვნეს კერზნი სხუანი-ცა სამეფონი: გაცი და გა. და შეიწირვოდა მათა ერთი სეფეწული ცეცხლითა დაწუვად და მტუერი გარდახნევად თავსა კერპისასა.

და ამის უოვლისა შემდგომად თსრობასა გითსრობ მამისა ჩემისასა, რომელი წიგნთაგან ვიცი კითხვით, და მამისა ჩემისაგან თსრობილსა.

ოდეს-იგი მეფობდა ჰეროდე და მოგუესმა აქა, ვითარმედ სპარსთა იერუსალმში დააპერეს-ო. გლოვისა წიგნი მოეწერა უოველთა ჰურიათა მოძარტ ქართლისათა, მცხეთელთა მკბდრთა, ბოდელთა მდდელთა, კოდის-წუროველთა მწიგნობართა, და სობის-კანახელთა თარგმანთა, ვითარმედ: "ათორმეტნი მეფენი მოვიდეს-ო დაპერობად ქუეყანისა ჩუენისა". და უოველნი შეიძრნეს სივლტოლით შეწევნად მათა სოლო შემდგომად მცირედ-რე მოიწია სსუად ღაღადისი ნუკეშინის-ცემისად იერუსალმით უოველსა ქუეყანასა, ვითარმედ: "სპარსნი იგი არა დაპერობად ქუეყანისა მოვიდეს, არამედ აბჯრისა და საჭურველისა წილ და საგზლისა აქუნდა ოქროდ უბოელი. მური მწრაფელ მკურნალი წულულისად, და გუნდრუკი სულჰამოდ, ესე უოველსა მშედარსა მათსა. და თბთ მეფეთა თითო სატპრთი აქუნდა, და ეძიებდეს ურმასა ვის-მე ახლად შობილსა, მესა დავითისსა, რომელი-ცა ჰოვეს მწირი ერთი, მწირისა დედაკაცისა მც, უჟამოდ შობილი უადგილოსა ადგილსა, ვითარცა აქეს ჩუეულებად გარე-მდგომთა.

ესენი მის ურმისა მოვიდეს და თავუენის-სცეს, და ესე უოველი მღუენი მისა შეწირეს. და მთად გარდავლეს და წარვიდეს მშდობით. აწ ნუ გემინინ, ჰურიათ, მე, ჰეროდე, ვეძიებდ და არა ვპოვე ურმად იგი და არცა დედად მისი, არამედ აწ წარვგჰმართო მხსპლი უოველსა წულსა სედა ორით წლითგან და უდარესსა, და მოწუდეს იგი-ცა მთ თახა აწ გულ-დებულ იუენით. რამეთუ უცნებით იყო ესე უოველი". ამისა შემდგომად გარდამდეს წელნი ოც და ათნი, მოწერა ახა მდდელმან იერუსალმით მამის-მამისა ჩემისა ოსიადსა, ვითარმედ: "იგავე ურმად, რომლისა სპარსთა მეფენი მოსრულ იუენეს მღუნითა, იგი ურმად გან-სამე-ზრდილ არს, სასომსა ჰასაკისასა მოწევნულ არს. წუალსა მას იორდანისასა საქარაის მისა განვიდოდეს უოველნი ნათესავნი ოსრანლისანი, და შენი მამის დედის მხად ელიოს თახა-ვე იყო და აჰა ესერა ცად ქუსდა და ქუეყანადიმრფოდა, მთანი ჰკრთებოდეს, ბორცენი იმღერდეს, სღუად დგა, წუალნი აღმართ დიოდეს, საქარაის მც ივლტოდა და ჩუენ უოველთა წარი შემრწუნებისად დაგუეცა. და ერისა სამრავლისათსი დავიდუმით საქმც ესე, რომელი იყო სამე ცხად საუკუნითგან ღმრთისა თახა". და მეოთხესა წელსა გამოჰდა ბრძანებად იერუსალმით ჰეროდე მეფისაგან, ვითარმედ: "უოველთა მეთა ოსრანლისათა, განხნეულთა უოველსა ქუეყანასა ოხილეთ ერთი ღმერთი და იგულეთ და ისმინეთ ერთი შჯული. და ისწავეთ ერთი სიტყუად მოსესი, რომელი თქუა: "რომელმან ქუეყანასა სედა თქუას ღმრთად თავი თსი, მელსა დამოკიდენ". და მერმე თქუა: "წუეულ იუენ უოველი, რომელი დამოკიდებულ იუოს მელსა".

აწ ესერა აღდგა კაცი ერთი, და სახელი მისი იესუ, თავით თსით ჰხადის ღმერთსა მამად და რეცა თუ არს იგი თბთ ვითარცა ღმერთი, მოვედით უოველნი სიკუდილსა მისსა და აღვასრულოთ მცნებად ღმრთისად და მოსწსა".

და წარვიდა აქადთ მამის დედის მხად ჩემი ელიოს, კაცი მოსუცებული. და ესუა მას დედად ტომისაგან ელი მდდელისა, და ესუა ერთი სოლო დად ელიოსს.

ვეედრებოდა დედად მესა თსისა და ეტყოდა: "წარვედ, შვილო, წოდებასა მეფისასა და წესსა შჯულისასა. სოლო რომელსა იგანი განიზრახვენ, ნუ შეერთვინ ცნობად შენი მას უოვლად-ვე, ნუ, შვილო ჩემო, რამეთუ სიტყუად არს წინაღწარმეტყუელთად და იგავი ბრძენთად, საიდუმლოდ არს დაფარული ჰურიათაგან, სოლო წარმართთა ნათელ და ცსორება საუკუნო".

და წარვიდა ელიოს და უოველნი ჰურიათ ქართლით. და აღესრულა უოველი-ვე, რომელი აწ ვიცით ნინოდს მიერ, ევანგელეთაგან ქრისტეს მიერ.

სოლო სამოსელი იგი ჰსუდა ამას ქუეყანასა წილით და წარმოიღო ელიოსს, სოლო დედასა მისსა, ვითარცა ესმა მხად, ოდეს ჰასანიკმან ჯუარსა სედა სამწუალსადასცა კუერი მტედლისად იერუსალმს, აქა ესმა მხად და აკრჩხილსა მწარედ დედაკაცმან მან და თქუა: "მშდობით, მეფობაო ჰურიათაო, რამეთუ მოჰკალთ თავისა მაცხოვარი და მსხელი და იქმნენით ამიერთგან მტერ შემოქმედისა. ვად თავსა ჩემსა, რომელ არა წინარე მოგუედ, რომელმან-მცა ესე არღარა სმენილ იყო, და არცა ვხინ უკუანად-რე დაურჩი, რომელ-მცა მესილვა ნათელი გამობრწუენებული წარმართთა სედა და დიდებად ერისა ოსრანლისად" და ამას სიტყუასა სედა შეისუენა დედაკაცმან მან, დედამან ელიოსისმან.

სოლო ამან ელიოსს მოიღო კუართი იგი მაცხოვრისა იესუ ქრისტესი მცხეთად, სახლად ჩუენდა, და ოხილა, რამეთუ მომკუდარ იყო დედად მისი ამას სიტყუასა სედა. სოლო დად მისი მიეგებოდა შესურული ცრემლითა, ვითარცა სისხლითა, და მოესმა ეელსა მამისა თსისასა და მოულო სამოსელი

იგი იესუდის და შეიტკბო მკერდსა თმსა ზედა. და მწრაფლ სულნი წარჰმდეს სამითა ამით სამწართა: სიკუდილითა დედისადითა, და უმეტეს ტკივილითა სიკუდილსა ზედა ქრისტესსა და სურვილითა მის სამოსლისადითა.

მაშინ იყო შფოთი დიდი მცხეთას შინა მეფეთად და მთავართად და უოვლისა ერისად. და ახილა მეფემან ამაზაერ სამოსელი იგი იესუდის და უნდა წარღებად მისი, ხოლო ზარსა მას ზედა დედაკაცისა მკუდრისა პელთ-გდებსა, შეშინდა და ვერ იკადრა. ხოლო ელიოზ დაჰმარსა და იგი თმისი, და პელთა მისთა აქუნდა სამოსელი იგი. და არს ადგილი იგი, რომელი ღმერთმან იცის, და იცის დედამან ჩემმან ნინო და არა იტყუოს, რამეთუ არა ჯერ-არს სიტყუად აწ. არამედ ესე ხოლო კმა-იყავნ ნინოდს მოწაფეთათმს და ქრისტეს მორწმუნეთა, რამეთუ მასლობელ არს ადგილი იგი ნამუსა მის ლიბანით მოსრულსა და მცხეთას დანერგულსა. თშნირ ესე მესმა მამისა ჩემისაგან: "არს სსუად-ცა ძალითა შემოსილი, მრჩობლი იგი-ცა, ხალენი ელიადისი ამას ქალაქსა შინა პელთა ჩუენთა, საკურთხეველისა სიმტკიცესა ქეეშე, ქვათა შინა ულპოლველად ვადრე ჟამადმდე მისა", რამეთუ მრავალგზის მამირა მე დედამან ჩემმან ნინო მამისა ჩემისა მიმართ, რათა გამოფსწულილო ადგილი იგი სამოსლისად მის გულითად. ხოლო მან ესთენ დადვა ნაწილი ჩემ თანა და მრქეა: "აქა არს-ო ადგილი სამარხვოდ მისი-ო, რომელსა ენანი კაცთანი არა დადუმენ გალობად ღმრთისა მიმართ, მას ზედა არს ადგილი იგი, ვითარცა ადგილი იაკობისი, კაბედ ხილული და ზეცად აღწვენული ამიერიტგან და უკუნისამდე დიდება და ქება მოუკლებელ".

თავი 3~

თქუმული სიდონიადსი-ვე დედაკაცისად

ოდეს ვისილე ასულმან აბიათარისმან სიდონია წმიდად ნინოდ თავსა ცისისასა ჰირველ მცხეთისასა, კოშკსა მას მაღალსა ბრინჯთა მათ ქეეშე. ბრატმან მეფისა საგრილთა და სასუენებელთა ჯდა, ოდეს-იგი შემუსრნა უფალმან არმაზ და სსუანი იგი კერზნი საზარელითა რისხვითა ჰირისა მისისადითა, რომელი-იგი წინა წერილ არს ანდერძსა მას მისსა შინა, ხოლო ვიდრე რწმუნებადმდე დედოფლისა ნანადსა ქრისტე ღმერთი მედ ღმრთისა.

სანატრელმან წმიდამან ნინო დაყო ექუსი წელი, ვითარ-იგი თმთ იტყუოს უოფსა შინა მისსა, და ოდეს-მე შმდნი დედანი დაგმწოწაუნა შჯულსა მისსა, რამეთუ ჰყოფდა ფარულად კურნებათა მრავალთა, ვიდრემდის ნებსით იყო კურნებად განგებითა ღმრთისადითა. დედოფლისა ნანადს ზედა აჩუენა ღმერთმან ჰირველად ძალი მისი მიერ მაულოვანსა მას შინა, განკურნა ლოცვითა მისითა სენისა მისგან მძიმისა, რომლისა პელოვნებამან კაცთამან ვერ შეუძლო განკურნებად მისი.

და შემდგომად მისა მოგმ მთავარი სპარსი სუარა სხეულ იყო, სულითა უკეთურითა ფიცხლად იკუეებოდა, სიკუდიდ მაწვენულ იყო. და იყო მთავარი იგი დედის მძა ნანადისი, დედოფლისად. მაშინ ევედრნეს დედასა ჩემსა ნინოს ნანა დედოფალი; და მეფე-ცა ისილვიდა მცირე-მცირედ საქმესა მას და ორგულეებით ეტყოდა ნინოს: "რომლისა ღმრთისა ძალითა იქმ საქმესა ამას კურნებისასა? ანუ სარ შენ ასული არმაზისი, ანუ შვილი ზადენისი, უცხოვებით მოსუედ და შეუცქრდი, ხოლო მას ზედა-აწ მოწაფეობად, და მიგინიჭეს ძალი კურნებისად, რათა მით სცხოვნდებოდი უცხოთა ამას ქეეუნასა. და დიდებულ-მცა არიან უკუნისამდე! ხოლო შენ წინაშე ჩემსა იუავ მარადის, ვითარცა ერთი მაწოვნებელთაგანი, ჰატივ-ცემულ ქეეუნასა ამას, არამედ უცხოთა მას სიტყუასა ნუ იტყუ, ჰმრთითა მათ შეცთომილთა შჯულსა, და ნუ გნებავნ უოვლად-ვე აქა თქუმად, რამეთუ აჰა ესერა ღმერთნი, დიდთა ნაყოფთა მომცემლნი და სოფლის მჭერობელნი, მსას მომეყენლნი და წმისა მომცემლნი. ქეეუნით ნაყოფთა განმწრდელნი, ქართლისანი -- არმაზ და ზადენ, უოვლისა დაფარულითა გამომეციებელნი. და მძელნი ღმერთნი მამათა ჩუენთან -- გაცი და გა, და თავი შენი იგი იუავნ დასარწმუნოვებად კაცთა მიმართ. და აწ, უკუეთუ განჰკურნო მთავარი ესე, განგამდიდრო და გყო მკუდრ მცხეთას შინა მსასურად არმაზისა, დაღაცათუ ჰაერისა მის სიფიცხლითა შეიძუსრა, არამედ მისი ადგილი შეუძრავ არს. ეგე არმაზ და ქალდეველთა ღმერთი ითრუშანა უოვლად-ვე მტერ არიან. ამან მის ზედა სლუად მოადგინის და მან ამის ზედა ერთი ნუ რადმე მოაწიის, ვითარცა აქუს ჩუეულებად სოფლის მჭერობელთა, და კმა-გეეუნ ჩემგან ბრძანებად ესე".

მაუგო ნეტარმან ნინო მეფესა და ჰრქუა: "მეფე, შენ უკუნისამდე ცხოვნი და სახელითა ქრისტესითა და ვედრებითა წმიდასა დედისა მისისადა და მის თანა უოველთა წმიდათადა. მოავლინენ შენ ზედა ღმერთმან, ცისა და ქუეყანისა შემოქმედმან, დამადებულმან უოვლისა დაბადებულისამან, დიდისა დიდებისა მისისაგან და აურაცხელია მოწველებისა მისისაგან, ვითარცა საპუმილისაგან ნაბერწველი ერ[თი] მადლისა მისისა, რადთა სცნა და გულისხმა-ჰყო სიძარტლს ცისად და სინათლს მისისად, სიღრმს ზღმისად და საძირკუეღნი მისნი, სივრცს ქუეყანისად და საფუძველნი მისნი, და რადთა უწვებულ იყო შენ, მეფე, თუ ვინ შემოსნა ცანი ღრუბლითა და ქუხილნი შმითა ჰაერისადა, და იძრვინ ქუეყანად სიძმადრითა მისითა და რბიოდან მენის-ტენისანი, კუალსა მისსა ეგ ზებინ ცეცხლი გულის-წერომითა მისითა, ანუ ოდეს შეიმრის ვეშაპი იგი დიდი, რომელ არს ზღუასა შინა, და შემრის უოველი ქუეყანად, ვადრემდის დაირღბან მთანი მუარნი და კლდენი; და მეცნიერ გუჟენ შენ ამას უოველსა ზედა-მაწვევით, რამეთუ ღმერთი არს ცათა შინა და უხილავ არს თავადი იგი უოვლისაგან დაბადებულისა, თმნიერ მისა, რომელი-იგი მისგან გამოვიდა. ესე მოავლინა ქუეყანასა ზედა ვითარცა კაცი, რომელმან უოველი-ვე აღასრულა, რომლისათმს-ცა მოსრულ იყო, და აღბდა მათ-ვე სიძაღლეთა მამისა თანა. მან მხოლომან იხილა დაუსაბამოდ იგი, და იგი მხოლოდ მის თანა არს, რომელი-იგი მდებალთა ჰხედავს და მდებალნი იგი შორით იცნის. სოლო აწ, მეფე, ახლოს არს მახლებად შენი ღმრთისა. მე ვხედავ, რამეთუ არს ამას ქალაქსა სასწავლი ერთი, სამოსელი მისა ღმრთისად, და ხალხისა მის ელიადისა უოფად ვიეთ-მე აქა თქუეს, და მრავალნი სასწავლნი არიან აქა, რომელნი თმთ ღმერთმან გაუწვენეს. სოლო მე ესე მთავარი განგუერო მალითა ქრისტეს[ს] ჩემისადა და ჯუართა ვნებისა მისისადა, ვითარცა-იგი დედოფალი ნახა განკურნა ღმერთმან სენისა მისგან ფიცხლისა და რად-იგი ვაუწვე მას, ჰყოფს მას იგი, რადთა სული-ცა თმნი განაბრწუენვოს და ერი-ცა თმნი მიაახლოს ღმერთსა". მაშინ მოჰკუარეს მთავარი იგი, და წარიუგანა წმიდამან ნინო და მე და ნანა დედოფალი სამოთხესა მას შინა, ნამუთა მათ ქუეშე, დაადგინა იგი და აღმოსავლით აღზურობად-სცნა ჰელნი მისნი. და ათქუმა სამკზის: "ვიჯმნი შენგან, ეშმაკო, და შეუდგები ქრისტესა, მესა ღმრთისასა". და ტიროდა სულთქუემითა სულისა თმისადა წმიდად ნინო და ითხოვდა ღმრთისაგან შეწვენასა კაცსა მას ზედა, და ხუენ მის თანა ერთ დღე. და მწრაფლ განვიდა ასული იგი ბოროტი და დაემოწავა წმიდასა ნინოს იგი და უოველი სახლი მისი, და ადიდებდა ღმერთსა, მამასა და მესა და წმიდასა სულსა, რომლისად არს დიდებად უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თქუებული მისი-ვე

და იყო დღესა ერთსა, საფხულის ჰირსა, თუესა ივლისსა ოცსა, დღესა ... შაფათსა, აღბდა მეფე და განვიდა ნადრობად მუხნარით კერძო, და მოვლო სანახები მუხნარისა და განვიდა მთათა ზედა თხოთისათა მდებარათა, რათა-მცა მოხ[ე]დნა ციხეთა მათ დიდთა ასპად და კასპად და უვლის-ციხედ, და განვიდა თხემსა მის მთის[ა]სა. და შუა სამხარ ოდენ დაბ[ე]ნელდა მის ზედა მზე, და იქმნა ღამე უკუნი, ბნელი ფრიად დაფ[ა]რნა ბნ[ე]ლმან არენი და ადგ[ი]ლნი ივინი, და განიბნიენეს ურვისა მისგან და ჭირისა ურთიერთარს უოველნი ერნი მისნი, და დარწა მეფე მარტოდ და აარებოდა მთათა ზედა და მდებართა შინა შემინებ[უ]ლი და შემწუხვებული. და დადგა ერთსა ადგილსა და წარეწირა სასოებად ცხოვრებისა მისისა. სოლო კეთილის მყოფელმან ღმერთმან აქცია გონებად მისი უცხოებლობისაგან ცნობად და უმცრების[ა]გ[ა]ს მეცნიერებად, და მოეგო ცნობასა და განიზრ[ა]ხვიდა გულსა თმისსა და თქუა: "აჰა ეს[ა]ერა, ვხედავ, რამეთუ ვხადი შმითა მალლითა არმახს და ზადენს და არა ვპოვე ლხინებად ჩემ ზედა. აწ უკუე ვხადო, რომელსა-იგი ნინო ქადაგებს ჯუარსა და ჯუარ-ცუქულსა და ჰყოფს კურნებათა მრავალთა მისითა სასოებითა. აწ არა-მცა მალ-იდვა მსნად ჩემი ამის ჭირისაგ[ან], რამეთუ ვარ მე ცოცხლივ ჯოჯოხეთს შინა, და არა უწვი ესე, თუ უ[ო]ვლისა ქუეყანისათმს იქმნა დაქცევად და ხათელი ბხელად გარდაიქცა, ანუ ჩემთმს ოდენ არს ჭირი ესე". მ[ე]ეს[ე]ულ[ა]დ შმა-ყო და თქუა: "ღმერთო ხინოდხო, განმიხათლე ბნ[ე]ლი ესე და მიწუქენე საფოფ[ე]ლი ჩემი, და აღვიარო სახელი შენი, და აღვშმართო ძელი ჯუარისა შენისა[დ] და თაუყანის-ვსცე მას, და აღვიშმენო სახლი სახლად შენდა და ს[ა]ლოცვ[ე]ლად ჩემდა, და ვიყო მორჩილ ნინო[დ]ისსა და სჯულსა ზედა ჰრომთასა". და ესე რად თქუა და წარმოთქ[უ]ა, მაშინ განთენა და მსწრაფლ გამობრწუენდა მზე.

მაშინ გარდამოვიდა მეფე ცხენისაგან და დაეცარდა ჰირ-დაქცევით ქუეყანასა ზედა სულთქუემით და ტირ[ი]ლით. და აღდგა და განიპურნა ჰელნი აღმოსავლეთით და თქუა: "შენ ხარ ღმერთი უოველთა ზედა ღმერთთა და უფალი უოველთა ზედა უფალთა, ღმერთი, რომელსა ნინო ქადაგებს, და საქმეს[ა]ლ სახელი შენი უოვლისაგან დაბადებულისა ცასა ქუეშე და ქუეყანასა ზედა. შენ მაშინ ჭირისაგან და ს[ა]ხელის-დებითა შენითა მსწრაფლ განმიხათლე ბნელი ჩემი. აჰა ეს[ა]ერა მიცნობიეს, რამეთუ ვინდა მსნად ჩემი და მახლებად ჩემი შენდა, და აწ ამ[ა]ს ადგილსა აღვმართო ძელი ჯუარისა შენისა[დ],

რომლითა იდიდებოდის სახელი წმიდაი შენი და იმსენებოდის საქმე ესე სასწაულთა ამით უკუნისამდე". და ისწავლა ადგილი იგი, და წარმოემართა და გამოვიდა. და ვითარცა იხილეს ხათელი ერმან მისმან, მყოვარ ჟამ შეიერთნეს განხეულნი ესე და შეწუხებულნი. და მეფე ღაღადებდა და ეტყოდა უოველსა მას ერსა მისსა, ვითარმედ: "მიეცით დიდება ღმერთსა ნინოდისსა უოველმან ერმან, რამეთუ იგი არს ღმერთი საუკუნოდ და მას მხოლოსა შუენის ქებად უკუნისამდე, ამინ".

ხოლო ნანა დედოფალი და უოველი იგი ქალაქი განვიდოდეს მიგებებად მეფისა, რამეთუ ჰირველ ესმინა წარწუმედაი და მერმე მოქცევაი მშობობით. და მიეგებოდეს ქინძარს და ღართს. და იყო სახარული დიდი მშობობით მოქცევისათჳს. ხოლო ნეტარი ნინო დადგრომილ იყო ლოცვასა მწუხრისასა ჩუეულებსაებრ მაულოვანსა მას შინა, და ჩუენ მას თანა ორმეოც და ათი სული. და იყო, ვითარცა შემოვიდა მეფს, იძროდა უოველი იგი ქალაქი, და შმითა მალლითა ღაღადებდა მეფს და იტყოდა: "სადა უკუე არს დედაკაცი იგი უცხოდ, რომელ არს დედაი ჩემი, და ღმერთი იგი მისი მშსნელი ჩემი?".

და ვითარცა ესმა, ვითარმედ აქა მაულოვანსა შინა არს და ილოცავს, მოდრკა მეფს და უოველი იგი ლაშქარი, მოვიდა და გარდამოვარდა საპედრისაგან და ეტყოდა ნინოს: "აწ ღირს ვარ-ა სადიდ სახელსა ღმრთისა შენისასა და მშსნელისა ჩემისასა?" ხოლო წმიდაი იგი ასწავებდა და აწუევდა მწრაფლ თავუენის-ცემასა აღმოსავალით ქრისტესსა, მისა ღმრთისა[ღ]სა.

მაშინ იგი გრგუნვად და ტირილი უოვლისა მის ერისად, რამეთუ ჰხედვიდეს მეფისა და დედოფლისა ცრემლთა დინებასა სახარულისა მისგან და საკრველებისა დიდისა, რომელი იქმნა.

და ხვალისა დღე წარავლინა მოციქულნი საბერძნეთა. ხოლო ნეტარი ნინო ასწავებდა დღე და ღამე უოველსა კაცსა ჭემძარიტსა მას გზასა სარწმუნოებისასა.

მისი-ვე აღწერილი აღმენებისათჳს ეკლესიათადასა

ხოლო მეფს ეტყოდა ნინოს აღმენებისათჳს ეკლესიისა, ოდეს-იგი წარემართა მეფს და უოველი ერი მოწრაფებით ქრისტეანობასა, ვიდრე მდდელთა მათ მოსლვადმდე საბერძნეთით. ჰრქუა მეფემან მორწმუნემან წმიდასა ნინოს: "სადა უმენო სახლი ღმერთსა?" ხოლო ნეტარმან მან ჰრქუა: "სადაცა მეფეთა გონებად მტკიცე არს". ხოლო მეფემან ჰრქუა: "მიუარან მაუულნი ევე შენნი და მუნ მიხეხს გონებთა, არამედ არა ესრწთ, არამედ არა ვჰრიდო სამოთხესა მას სამეუფოსა და ნამუთა სამაღლესა და ბაბილოთა მათ ნაყოფიერებასა და უუავილთა მათ სულნელებასა, არამედ მას შინა აღვაშენო ტაძარი სალოცველად ჩემდა, რომელი ეგოს უკუნისამდე".

და მეესეულად მოიღეს ძელი და იწეეს შენებად. და მოჰკუეთეს ნამშ იგი და შემწადეს სუეტად და ძირთა მისთა ზედა დადვის საფუძველი ეკლესიისად. და იყო სუეტისა მის სამიხელ ხალვაი და საძირკუელი, რომელი ზემო წერილ არს.

ხოლო ოდეს მოიწია ჟამი აღმართებად სუეტი იგი ჰირველ მომსენებული, იწეეს სურთა მათ აღმართებად და ვერ უძლეს. მაშინ შეკრბა საძრავლს ურიცსმ და მეფს მათ თანა, იწეეს ფერად-ფერადთა ღონეთა და მანქანათა მზადებად. არა თუ აღმართებად ოდენ ვერ შეუძლეს, არამედ შეძრვად-ცა. და უქმ იქმნა უოველი საბრძნს და ღონის-მიებად კაცთად, რადთ სუეტისა მის აღმართებითა საკრველად ღმერთი იდადოს და კაცნი უმეტესად დაემტკიცენ სარწმუნოებასა.

და ვითარ ვერ შეუძლეს აღმართებად და უძარჯუ იქმნა საქმს იგი, წარვიდა მეფს და უოველი ერი გულ-ცქიდებული ურვისაგან და მწუხარე იევენეს ამას, ზედა. ხოლო ნეტარი ნინო დაშთა ადვილსა-ვე, და ათორმეტნი დედანი სხუანი. ხოლო სახატრელი იგი გოდებდა და დაადენდა ცრემლთა სუეტსა მას ზედა.

და ვითარცა შუვალამე ოდენ იყო, წარმოიქცეოდეს ორნი ესე მთანი -- არმაზ და სადენ, რეცა თუ ესრწთ ჩამორღუევიდეს, და დააუენეს ორთა-ვე წელნი იგი. და მტკუარმან გარდამოხეთქა და წარჰქონდა საძინელად ქალაქი. და მიერ შეიქმნეს შმანი საძინელნი და საზარელნი ტუებისა და სივლტოლისანი. ეგრე-ვე არაგმ გარდამომდა ციხესა ზემოდთ და იქმნებოდეს საძინელნი გრგუნვანი. და შემინდეს დედანი იგი და ივლტოდეს, და მეცა მათ თანა-ვე, ხოლო ნეტარი წმიდაი ნინო

ღღადებდა: "ნუ გეშინებ, დანო ჩემო, მთანი იგი მუნ-ვე ჰკიან და წყალნი იგი მუნ-ვე დაინ და ერსა უოველსა სძინავს. ხოლო ესე, რომელ რეცა მთანი დაირღუეს, სამართლად გუაჩუენებს, რამეთუ ურწმუნოვებისა მთანი დაირღუეს ქართლს შინა. და წყალნი რომელ დაევენეს, დაევენა სისხლი იგი ერმათად ეშმაკთა შეწირვისად. ხოლო შმანი ესე ტყუებისანი არიან ეშმაკთა სიმრავლისანი, რამეთუ ეგლოვიან თავთა მათთა ობრებსასა, რამეთუ არიან იგინი მეოტ ამით ადგილით მალითა მალისადთა და ჯუართა ქრისტესითა. მოიქეცით და ილოცევით ღმრთისა მიმართ, შვილნო!" და მეესეულად დასცხრეს შმანი იგი, და იყო არარად. და დადგა წმიდად ნინო და განიპურნა პელნი თჳსნი ცად მიმართ, და თუალნი ღმრთისა მიმართ, ილოცვიდა და ევედრებოდა, რადთა არა დააბრკოლოს საქმს ესე სარწმუნოვებისად მტერმან, რომელსა წადიერებით წარმართებულ არს მეფს და უოველი ერი. და ვიდრე არღა ეეივნა ქათამსა, სამთა-ვე კართა სცა წარსა ლაშქარმან მლიერმან და დაღეწეს კარნი ქალაქისანი. და აღივსო ქალაქი სპარსთა ლაშქრითა და მეესეულად შეიქმნეს წარსა აღსაპდელნი წრინგანი, და უივლინი და კლავად ერისად, ვითარ-მცა სისხლი დიოდა. და აღივსო უოველი ადგილი, და მოვიდა ჩუენ ზედა სიმრავლს წახილთად და მახლთად, და დადნეს პორცნი ჩუენნი და განილია სული ჩუენი. ხოლო მე ვტიროდე მამასათჳს და ნათესავთა ჩემთათჳს, და მწრაფლ მესმა, შმობდეს მლიერად: "ამას ბრძანებს მეფს სპარსთად ზუარა და მეფეთ-მეფს ზუარან ზუარა, უოველი ჰურაად განარინეთ პირისაგან მახლისა". ვითარცა ესე მესმა, მოვევე გონებასა, შეორგულდი მე და ათნი იგი ჩემ თანა. და მოახლებულ იუენეს მახლლსანი და ჩუენსა გარემოდს სცემდეს და კლავდეს.

და ისმა შმი მლიერად, მირეან მეფს შეიპურეს-ო. და კარე-მოიხილა მშნედ მოღუაწემან მან და თქუა: "კუალად ევენს-ა? ვიცი, რამეთუ დიდად შჭირს". და შმადლობდა ღმერთსა, რამეთუ ესე ნიშანი მათისა წარწემდისად არს, და ქართლისა ცხოვრებისად და ამის ადგილისა დიდებისად. და ნუგეშინის-გუცემდა, ვითარცა მოძღუარი პელოვანი, ნანდულ-ვე ჰეშმარიტად მოძღუარი და მოციქული ქრისტესი წმიდად ნინო. და მოექცა ერსა მას მომავალსა ჩუენ ზედა და ჰრქუა: "სადა არიან მეფენი სპარსთანი ზუარა და ზუან ზუარა? საბასტანით გუშინ წარმოხუედითა? მალე მოხუედით. და დიდად საძე არს ლაშქარი, უსომო ვიდრემე ხარო, და მლიერად დაჰღეწეთ ქალაქი ესე, მახლნი დაეცით. [უბრძანებ] ქართა და ნიავთა: წარვედით ბნელთა წრდილოდსათა მათთა მათ კედარისათა. აქა მოვიდა იგი, რომელსა თქუენ ევლტოდეთ". და განმრა მარჯუენე თჳსი და დასწერა პელითა სახს ჯუარისად. და მეესეულად უჩინო იქმნა უოველი იგი სიმრავლს ერისად, და იქმნა დაეუდება დიდ. და ჩუენ ვადიდებდით ღმერთსა, და ვწაბრდით წმიდასა და წახატრელსა ნინოს.

და ვითარცა ცისკარი აღვებოდა მცირედ, მიერულა დათა მათ ჩემთა, ხოლო მე მღმმარე ვიევე. და წმიდად ნინო დგა პელ-აღურობილ. და აჰა ესერა ზედა-მოადგა ჰაბუკი ერთი უოვლად-ვე ნათლითა შემოსილი, და მოებლარდნა ცეცხლის-სახედ ზეწარი. და არქუნა საძნი რადმე სატყუანი ნეტარსა ნინოს. ხოლო იგი დაეცა პარსა ზედა თჳსსა. ხოლო ჰაბუკემან მან მიეო პელი სუეტსა მას და უპურა თავი და აღამაღლა და წარიღო სიმაღლესა ცათასა. და მე განკურვებული მივეასლე და ვარქუ ნეტარსა დედოფალსა: "რად არს ესე?". ხოლო მან მომიდრიკა თავი ჩემი ქუეუანად. და მე ტირილდ ვაწვე წარსა მას ზედა. და მცირედისა ჟამისა შემდგომად აღდგა ნეტარი იგი და მეცა აღმადგინა და განვემორენით მას, ადგილსა მას.

ხოლო დედანი იგი იუენეს-ვე კიდე. და აჰა ვინილე სუეტი იგი ცეცხლის-სახედ ჩამოვიდოდა და მოეასლა წარისსსა მას თჳსსა. და ვითარ დაემართა, და დადგა ზედა წარისსსა მას ქუეუანით აღმორებულად ვითარ ათორმეტ წურთა და ნელიად ჩამოიცვალესდა თჳსსა-ვე მას ზედა ნაკუთსა, რამეთუ წარისსად იყო ძირი იგი მისი, რომლისაგან მოკუეითილ იყო სუეტი იგი ცხოველი.

და ვითარ რიჟურაჟუ ოდენ იყო, აღდგომილ იყო მეფს, გულ-გდებული ურვათაგან, და მიხედა სამოთხესა მას, დაწვებულსა მას მისსა ეკლესიასა, რამეთუ მუნ მტკიცე იყო გონებად მისი. და ისილა მუნ ნათელი, ვითარცა ელვად ზეცადმდე აღწევნული სამოთხესა მას შინა.

იწუო სრბად, მკურცხლ მოსლვად, და უოვლისა ერისა სიმრავლს მის თანა. და ვითარცა მოვიდეს და ისილეს საკურველი იგი, ნათლითა მბრწუხივალს სუეტი იგი ჩამოვიდოდა ადგილად თჳსა, რეცა თუ დადგა წარისსსა თჳსსა ზედა და დაემუარა პელთ-მეუსებულად კაცთაგან.

ნეტარ მას ჟამსა, რად იგი იქმნებოდა!

შიშითა და სისარულითა აღივსო მცხეთად ქალაქი, და დამოსდიოდეს მდინარენი ცრემლთანი მეფესა და მთავართა და უოველსა ერსა სულთქემთა სულისა მათისადთა, და ადიდებდეს ღმერთსა და წაბრდეს ნეტარსა ნინოს და იქმნებოდეს მას დღესა შინა სასწაულნი მრავალნი.

თქუბული მისი-ვე

პირველი სასწაული. მო-ვინძე-ვიდა ჰურიად, ბრმაღ შობითგანი და მიეხლა სუეტსა მას ცხოველსა, და მუნქუეს-ვე იქმნა იგი მხედველ და ადიდებდა ღმერთსა.

[ბ-.] ურმა ვინძე სეფეწული იდვა რვა წლისა სხეული, წარმართი, მოილო იგი დედამან მისმან სარწმუნოვებით, დადვა იგი ცხედარსა ზედა წინაშე სუეტისა მის ნათლისადასა და ნანდმლ-ვე ნათლით შემოსილისა. და ევედრებოდა ნეტარსა ნინოს და ეტყოდა: "მოხედე, დედოფალო, ძესა ამას ჩემსა, მანსლესულსა სიკუდიდ, რამეთუ ვიცი, ვითარმედ იგი არს ღმერთი ღმერთთად, რომელსა შენ ჰმასხურებ და ჩუენ გჰქადაგებ". მაშინ შეასო ნეტარმან ნინო პელი თჳსი სუეტსა მას ცხოველსა და დასდვა ერმასა მას ზედა და ჰრქუა: "გრწამსა იესუ ქრისტე, მე ღმრთისა ცხოველისად, პორცითა მოსრული ცხორებისათჳს უოვლისა სოფლისა?" და ჰრქუა ერმამან მან: "ჰე, დედოფალო, მრწამს იესუ ქრისტე, მშინელი დაბადებულთად". მაშინ ჰრქუა მას წმიდამან ნინო: "განიკურნე ამიერთგან და ადიდებდი მას, ვისმან ძალმან განკურნა". და მწრაფლ აღდვა ერმა იგი ვითარცა უტკივნელი.

და დაეცა შიში დიდი მეფესა და უოველსა სამრავლესა ერისასა. და თითოსახენი სხეულნი მოვიდოდეს და განიკურნებოდეს, ვიდრემდის მეფემან შექმნა საბურველი ძელისად გარემოდს სუეტსა მას და დაფარა ზედვისაგან და ეგრეთ შეეხებოდეს ერნი სართულსა მას და განიკურნებოდეს მწრაფლ და ადიდებდეს ღმერთსა საკურველთ-მოქმედსა.

და იწყო მეფემან აღშენებად სამოთხესა მას შინა ეკლესიასა გულს-მოდგინებითა და სისარულითა დიდითა. მაშინ მოვიდეს მოციქულნი საბერძნეთით, მდღელთ-მოდღუარი, მდღელნი და დააკონხი და იწუეს ნათლის-ცემად, ვითარცა შემო-წერილ არს, უოვლისა ერისა.

რომელი თქუა აბიათარ, რომელი იყო პირველ მდღელი ბაგინსა შინა ჰურიათასა მცხეთას და ნათელ-იდო პელსა შინა ნინოდსსა.

მე, აბიათარ, მდღელი ვიყავ წილით სუედრებული სამდღელოსა ზედა მის წელაწდისასა, ოდეს ესე ნეტარი დედაკაცი ნინო მოვიდა მცხეთად. მას ჟამსა ჩემ თანა წიგნები მოსრულ იყო ჰრომით და ეგპტით და ბაბილონით ჰურიათად, მდღელთად და მწიგნობართად, რომელსა წერილ იყო ესრეთ, ვითარმედ: "განხეთქა ღმერთმან მეფობად ჰურიათად, აჰა ესერა წინაღწარმეტყუელნი დასცხრეს, რამეთუ რომელსა სული აწუევდა, უოველი აღესრულა, და განვიბნიებით ჩუენ უოველსა ქუეყანასა, და ჰრომთა დააპურეს მეფობით ქუეყანად ჩუენი, რამეთუ ვცოდეთ უოვლითურთ და განვარისხეთ შემოქმედი ღმერთი. აწ იხილენ წიგნნი მოსესანი, რომელმან დაძმწერა ჩუენ ესე უოველი: "რომელი იტყუეს ქუეყანასა ზედა ღმრთად თავსა თჳსსა, ძელსა დამოეკიდოს". ანუ უკუე შე-ვიდრემე-ვსცეთით ნაწარვევლისა მის იესუდს სიკუდილსა, რამეთუ ჰხედავ პირველ, ოდეს ძამათა ჩუენთა შესცოდან ღმერთსა და უოვლად-ვე დაივიწიან იგი, მისცნის პელმწიფესა ძლიერსა და ტყუეობასა. ხოლო ოდეს მოიქციან და ღაღად-უვიან, მწრაფლ განარინის იგინი ჰირისაგან. და ესე შმდგნის ვიციით წერილთაგან. ხოლო ვინადთგან პელნი შეასხნეს ძესა მას დედაკაცისა მწირისასა და მოკლეს, აღილო ღმერთმან პელი მისი ჩუენ ზედა, განხეთქა მეფობად და განგუაშორნა ტამარსა ღმრთისასა, და უგულებელს-ყო ნათესავი ჩუენი სრულიად.

ხოლო აწ არს სამასი წელი, ვინადთგან არცა-და უოვლად-ვე ისმინა ვედრებად ჩუენი, არცა უო ლხინებად. საგონებელ მიწს, ვითარმედ ზეციით იყო კაცი იგი". და ესე განემრავლა მოწერილი. ხოლო მე, ვითარცა ძესმა ესე, ვიწუე კითხვად დედაკაცისა მის ნინოდსა ქრისტესთჳს, თუ ვინად იყო იგი, ანუ რომლისა მიხედვისათჳს იქმნა ღმერთი კაც. მაშინ ნეტარმან მან აღალო პირი თჳსი, ვითარცა ჯურღუემლმან აღმომდინარემან და ვითარცა წუარომან დაუწუედელმან. იწყო საუკუნითგანთა, ჩემთა წიგნთა ზეპირით წარმოიტყოდა და განმიძატებდა და ვითარცა მძინარესა განმადამებდა და ვითარცა დასულებულსა განმანათლებდა და ძამათა ჩემთა შემაწუალებდა და შჯულისა ცვალებასა შემაჯერებდა,

ვიდრემდის მრწმენა სიტყვითა მისითა ქრისტე, მც ღმრთისად, და ვნება მისი და აღდგომა დიდებით, და მეორედ მოსლვად მისი საშინელებით, და ჭეშმარიტად იგი არს მოლოდებად წარმართთა.

მას ჟამსა მე [და] ასული ჩემი ღირს ვიქმნით საპკურებელსა და განსაწმედელსა ცოდვათასა, ემბასნა, წუღლსა მას წმიდასა, რომელსა-ცა ინატრდა დავით წინაისწარმეტყუელი და ვერ ეწიფა. და კუალად მესმა მე შმი ახლისა შჯულისა მგალობელთად, რომელსა ინატრდა იგი-ვე დავით და ვერ მიემთხმა და ღირს ვიქმენ ზიარებად ჭეშმარიტსა პორცსა და სისხლსა კრავისა მის ღმრთისასა სოფლისა ცოდვათათს შეწირულისა, რომლისა ტკბილ არს მისი გემოდს-ხილვად და ამას ზედა ევენ უფალმან განსლვად ჩემი პორცთაგან, რამეთუ მრავალნი სასწაულნი იხილნეს თუალთა ჩემთა ნინოდს მიერ მცხეთას შინა დღეთა ჩემთა.

ხოლო სახლი ელიოხისი ეო ქალაქსა შინა დასავალითსა, ეო კარსა მოგუეთისასა, მტკუარსა ზედა. და ეო მცირე ბაგინი, სამარზვოდ მათი, რომელსა ზედა აღჰმართა წმიდამან ნინო ჯუარი ქრისტესი. და ერთი ერთსა ნათელ-სცემდა მუნ შინა პელითა იაკობ მდღელისადათა და პროსილა მთავარდაიკონისადათა, მთავართა შვილებსა, წადლთა ქალაქისათა. და ერქუა ადგილსა მას მთავართა სანათლოდ. და ფრიად დიდებულ ეო ადგილი იგი დღეთა ჩუენთა, რამეთუ დგა იგი ველსა თბნიერ ნაშენებსა. და მათ დღეთა შემეშურენეს ფრიად ჰურაინი მცხეთელნი ჩემ ზედა და დასცეს ხმ იგი კილამოდ, რომელი დგა კარსა ზედა ბაგინისასა, რომელი განაშენებდა ადგილსა მას, რამეთუ გარდაერთსნეს რტონი მისნი ეოველსა მას სტოვასა ბაგინისასა და აწუეს სადაით-ვე წარსლვად თბნიერ ხოლო ბარბანთასა, რომელნი-ცა მოიხათლნეს ორმოც და ათი სული სახლისა მათისად. და მკპდრ იქმნეს მცხეთას შინა. და მიუბოძა მირეან მეფემან დაბად ერთი, რომელსა ჰრქვან ციხე-დიდი, და ევენეს დიდ წინაშე მეფისა და ქრისტეანეთასა მადლითა ნეტარისა ნინოდსითა და მოძღურებითა მისითა.

და მათ დღეთა შინა მოიწია წიგნები ჰრომით წმიდისა პატრეაქისად ნეტარისა ნინოდსა და მირეან მეფისა და ეოვლისა ერისა ქართველისა. და მოევიან ბრაჯი მთავარდაიკონი ქებისა შესხმად და კურთხევისა მოცემად, და წმიდისა და ნეტარისა ნინოდს ლოცვისა წარლებად და მადლისა ზიარებად. და ჰქონდა წიგნი ბრაჯთა მეფისად ნეტარისა ნინოდსა, რამეთუ მოენათლნეს იგინი მამასა მისსა საბილოფნს. და ესე ეოველი მისმენილ ეო მათა ეერუსალმით, ჰრომით, კოსტანტინეპოლით, ვითარმედ ქუეყანასა მას ჩრდილოდსასა. მიფენილ არს მხმ იგი სიმართლისად, ნათელი, მამისა მიერ მოსრული -- ქრისტე და ამისთს სანატრელი წიგნი მოეწერა, რადთა-მცა ეეწუნეს საქმენი იგი და სასწაულნი და სუეტისად მის და მაჟულოვანისად მის საკრეველებანი და ძალი იგი კურნებათად, რომელი იხილა მთავარდაიკონმან და განკრევებით ადიდებდა ღმერთსა. და წარილო წიგნები და წარვიდა.

თავი იგ~

პატიოსნისა ჯუარისათს, რომელი აღწერა იაკობ

და ეო რაჟამს მოეკუეთა ხმ იგი პატიოსნისა და მღევის-მოფელისა პატიოსნისა ჯუარისად, და მოაქუნდა იგი ათსა ათეულსა კაცსა ზე-ზე რტოდურთ, და ფურცლით შემოაქუნდა ქალაქად. და მისტედებოდა ერი იგი მწუხანის-ფერობასა მას და ფურცლიანობასა დღეთა ზაფხულის პირისათა, ოდეს სსუად ეოველი ხმ შმელ ეო, ხოლო იგი ეოვლად-ვე ფურცელდაუცმუნებელ და სულჰამო და ზედვად შუენიერ ეო. მაშინ მირსა ზედა აღჰმართეს, კარსა ეკლესიისასა საშხრითსა. და ჰბერვიდა წუღლთაგან ნაავი და შალვიდა ფურცელსა სისა მისგან და აძრევიდა რტოთა მისთა. და ეო ხილვად მისი შუენიერ და სულჰამო, ვითარცა სმენით ვიცით სისა მისთს ალვისა. და ესე მოვჰკუეთეთ თუესა მარტსა კე-სა, დღესა პარასკევსა. და დაადგრა ხმ იგი ოც და ათმმდმეტ დღედმდე, და არა შეიცვალა ფურცელი მისი, ვითარცა მირსა ზედა მდგომარისად თავსა წუაროდსასა, ვიდრემდის ეოველნი სენი მდღნარისანი შეამოსნეს ფურცლითა და სენი ნაჟოფიერნი შეამკუნეს ეუავილითა. მაშინ თთუესა მისსა ერთსა შეიქმნნეს ჯუარნი ესე და შმდსა მის თმსასა აღმართნეს მელის დიდებითა მეფისადათა, სისარულითა და დიდითა წადიერებითა ეოვლისა ქალაქისადათა, ივენეს რად ეოველნი იგი ეკლესიასა შინა, და იხილეს სიმრავლემან ქალაქისამან სხელთა მათ ღამეთა, და აჰა ჩამოვიდის ჯუარი ცეცხლისად დაკრეკუნებული ვარსკულავითა და დაადგრის ზედა ეკლესიასა ვიდრე განთიადმდე, და ეოველნი ადიდებდეს ღმერთსა ამას ზედა. და განთიად, რიჟურაჟუს ოდეს, გამოვიდის მისგან ორი ვარსკულავი: ერთი იგი წარვიდის აღმოსავალით, და ერთი დასავალით, და იგი თავადი ეგრე-ვე დგან მხრწიხვალედ, და ნელაიდ-

ნელად განდგის მიერ კერძო არაგუსა და დადგის ბორცუსა ზედა კლდისასა, ზემო კერძო, ახლოს წუაროსა მას, რომელი-იგი აღმოადინეს ცრემლთა წმიდისა ნინოდისთა, და მუნით აღმალდის ზეცად. ესე მრავალგ ზის იხილა უოველმან სიმრავლემან ერისამან მაცხოვარებდა ღმრთისა ჩუენისად.

მაშინ-და ვიწვეთ ნეტარისა ნინოდისა კითხვად, ვითარმედ: "რად-მე არს, რამეთუ გამოვიდის ნაბერწუელი და წარვიდის აღმოსავალით და დასავალით?"

ხოლო წმიდამან მან ჰრქუა მეფესა და უოველსა ერსა: "განავლინებით კაცნი მათა ზედა მალალთა აღმოსავლად ვიდრე კახეთისა მთადმდე, და დასავალით, ვიდრე მიაწევდეს სამეფუოდ შენი. და ოდეს მთიებნი იგი გამობრწუენდენ, იხილონ, თუ სადა დადგენ და მუნ-ცა აღჰმართებთ ორნი ესე ჯუარნი საცოდ უოველთა ქრისტეანეთა და დასამშობელად მტერისა".

ხოლო მეფემან ეო ეგრეთ და შეიცვნა თავნი მათთან მიწუებით ათ დღე, ესე ეო პარასკევსა, მბათად-და განთიებოდა, და ეო სასწაული იგი-ვე, იქმნა ეგრე-ვე, ვითარცა უოვლად-ვე იქმნის.

ხვალის დღე მოვიდეს დასავალითნი იგი, რომელნი-იგი დგეს მათა ზედა, რომელ არს მთად ქუბთა-თავისად, და უთსრეს მეფესა, ვითარმედ დაადგრა ვარსკულაფი იგი მათა თხოთისათა და მთავიდა ერგუს კასპისასა და დაადგრა ადგილსა ერთსა და ნელად უხინო იქმნა.

ეგრე-ვე მოვიდეს აღმოსავალით და თქუეს: "ვისილეთ ვარსკულაფი იგი აქად მომავალი და დაადგრა დაბასა ბოდს კახეთისა ქუეყანასა". მაშინ ბრძანა ნეტარმან ნინო, რადთა წარისუენენ ორნი ესე ჯუარნი და აღჰმართენ ერთი თხოთს, სადა-იგი აშხილა ღმერთმან მეფესა მალი თჳსი, "და ერთი იგი მიეც სალომეს უჟარმელსა, ჭემმარიტსა მშევალსა ქრისტესსა, და აღჰმართოს იგი უჟარმას ქალაქსა. და დაბად ბოდისა არა წინა-აღუდგეს ქალაქსა მეფეთასა, რამეთუ ერისა სიმრავლც არს მუნ. დაბად კულა ბოდისა თმთ ვისილოთ სათხოდ იგი ადგილი ღმრთისად". და ვჳავთ ეგრეთ, ვითარცა გპრძანა ჩუენ წმიდამან ნინო.

ხოლო ესე სასწაულთაგან ზეცისათა ჩუენებული პატრიოსანი ჯუარი მცხეთისად აღვაჰვართ პელითა კაცობრივითა და მივედით ბორცუსა მას ქუეშე, წუაროსა მას ზედა და ვათიეთ ღამც და ვილოცვედით ღმრთისა მიმართ. ხოლო ნეტარი წმიდად ნინო ცრემლითა განჰსავებდა წუაროსა მას, და იქმნებოდეს კურნებანი და სასწაულნი დიდ-დიდნი.

და ხვალის დღე აღვედით კლდესა მას ზედა. და მივიდა ნეტარი ნინო და დავარდა ქუბთა მთ ზედა ბორცჳისათა, და ტიროდა იგი და მეფც და უოველნი მთავარნი და უოველი იგი სიმრავლც ერისად, მამათად და დედათად, და [ეო] ერმთა ჩქმლთა ჟივილი, ვიდრემდის მთანიცა შმა-სცემდეს. და დასდვა პელი წმიდამან ნინო ერთსა ქვასა და მრქუა მე: "მოვედ, შენდა ჯერ-არს, დასწერე ჯუარი ქვასა ამას". და მე ვჳავ ეგრეთ. და მუნ აღჰმართეს ჯუარი იგი დიდებული მეფეთა. და მოდრკა მეფც მუჳლთა თჳსთა ზედა და უოველნი მთავარნი, და უოველი სიმრავლც ერისად და თავუუანის-სცეს ძლევით შემოსილსა ჯუარსა, და აღიარეს ჯუარ-ცემული იესუ ქრისტე ჭემმარიტად ღმრთად და მედ ღმრთისა ცხოველისად და ჰრწმენა სამებით დიდებული ღმერთი უოველთა, რომელსა შუენის დიდება უკუითი უკუისამდე, ამენ.

ხოლო დედანი იგი მთავარნი არასადა განემორებოდეს წმიდასა ეკლესიასა და სუეტსა ნათლისასა და ჯუარსა ცხოველსა, რამეთუ ჰხედვიდეს სასწაულთა მათ უსომოთა და კურნებათა მიუთსრობელთა.

მაშინ დაუტევა წმიდამან ნინო მცხეთად ქალაქი და წარვიდა მთეულთა ხარებად პირუტყუთ-სახეთა მათ კაცთა და მესურვად კერზთა მათ.

ხოლო აქა შინა დაუტევა აბათარ, ჰურია-უოფილი იგი მღდელი, რომელი ეო მეორც პაულე, რომელი არა დასცხრებოდა ღამე და დღე ქადაგებასა ქრისტესსა, დიდებასა მისსა, ვიდრემდის საელტოლად იწუეს ჰურიათა ხოლო ბაგინისათჳს [ა]იმულებდა მეფესა, რადთა არა შემრან ნაშენები იგი მისა, არამედ რადთა შესმინოს აღშენებად. რამეთუ ვიდრე არდა გამოჩინებულ ეო ახალი მადლი ქუეყანასა ამას, მუნ შინა ეო დიდებული სახელი საუკუნოდსად მის ღმრთისად. და ერხდა მეფც მისთა დღეთა, და იყენეს მუნ შინა ელიოზის ნათესავნი მღდელად ჰურიათა ზედა.

აღმართებად პატიოსნისა ჯუარისად მცხეთისად და მერმე კუალად გამოხინებად

და იყო რაჟამს მოიქცა ყოველი ქართლი, ზრახვა-ევეს მღდელთა მათ, რომელნი მოსრულ იყვნეს საბერძნეთით, აღმართებად ნიში ჯუარისად.

პრქუეს მღდელთა მათ მირეან მეფესა: "ჯერ და წეს-არს აღმართებად საუფლოდ ნიში ჯუარისად". და სათხო უხნდა მეფესა და ყოველსა ერსა. და სიხარულით შეიწუნარეს სიტყუად იგი მღდელთა მათ და სწავლად. და უბრძანა მირეან მეფემან ძელი საჯუარედ. წარვიდეს სურთნი და მოჰკუეთეს სს ერთი ჰაეროვანი. და უბრძანა მეფემან შესაქმედ ჯუარი. სოლო მღდელნი იგი ასწავებდეს სახესა მას ჯუარისასა, და რაჟამს შექმნეს ჯუარი იგი, მოვიდეს და უთხრეს მირეან მეფესა სურთთა მათ, ვითარმედ: "შევექმნით რუენ ჯუარი იგი, ვითარცა მღდელთა მათ გუასწავეს".

და მეუს აღდგა მეფს იგი სიხარულით და ყოველმან ერმან იხილეს სახს იგი ჯუარისად მის. და დაუკარდა ფრიად და ადიდებდეს ღმერთსა.

მას ჟამსა გულისხმა-ყო და მოემსენა მეფესა, ოდეს-იგი დღს დაუხნელდა მთასა სედა. ვითარ-იგი ნათელი მბრწინავლებსა დიდისად იხილა მსგავსად ჯუარისა, და ვითარ იხილა, იცნა. მაშინ უთხრობდა მღდელთა მათ და ყოველსა ერსა ხილვასა მას და ვითარ განუხათლა ბნელი იგი ნიშმან ჯუარისამან წინაშე თულთა მისთა. მაშინ, ვითარცა ესმა ერსა მას სიტყუად იგი მეფისად, უმეტესად-და და უფროს პრწმენა იესუ ქრისტე და ნიში იგი ჯუარისა მისისად, და ყოველთა ერთობით სიხარულით თაუენის-სცეს მას და ადიდებდეს ღმერთსა.

მაშინ განაზრახვიდა მეფს ყოველსა მას ერსა, ვითარმედ რომელსა-მე ადგილსა აღჰმართონ სახს იგი ჯუარისად. სოლო კაცად-კაცადი იტყოდა, სადა ვის მარჯუე უხნდა, არამედ ვერ სადა გამოირჩიეს. მას ჟამსა მირეან მეფს ილოცვიდა და იტყოდა: "უფალო იესუ ქრისტე, რომელი გურწმ ტეუსა ამის მიერ და გუასწავეს მღდელთა ამით შენთა, შენ, იესუ ქრისტე, რომელმან თავი თმის დაიძაბლე და სატი მონებისად მთაიცუ სიმდაბლითა შენითა, რომელი კარდამოჰმედ კურთხეულთაგან წაღთა მამისათა, რომელმან დაუტევენ რუენთმს საუდარნი, უფლებანი და ძალნი და დაემკდრე საძოსა წმიდისა ქალწულისასა, და მერმე ჯუარს-ეცუ ჰონტოველისა პილატეს სე, დაეფალ გულსა ქუეენისასა და შესამესა დღესა ასდევ და აღასრულე ყოველი-ვე თქმული წინაღსწარმეტყუელთად, აღჰმალდი სეცად და დაძუედ მარჯუენით მამისა, და მერმე მოსლვად ხარ განშჯად ცხოველთა და მკუდართა, და დაგტევე რუენ ნიში ჯუარისა შენისად დასარლუეველად უხილავთა მანქანებათა მტერისათა; სოლო რუენ, მოძიშთა შენთა, მოგპლებიეს სასწავლად, რადთა განვერეთ პირსა ეშმაკისასა, რომლისაგან-ცა წარტუენულ ვიუენით. სოლო აწ შენ, უფალო ღმერთო მაცხოვარო რუენო, იხეე გამოცხადებად ადგილისად, რომელსა აღჰმართოთ ნიში ჯუარისა შენისად, რადთა იხილონ მოძულეთა რუენთა და პრცხუენოდის, რადეთუ შენ, უფალი, შემეწიე რუენ და ნუგემინის-მეც რუენ". და ვითარცა შემწურდა, მას ღამესა რუენებით დაადგრა ანგელო-სი უფლისად მირეან მეფესა და ურუენა მას ბორცმ ერთი არაგუსა წაად კერძო, მასლობელად მცხეთასა და პრქუა მას: "ესე ადგილი გამოურჩევიეს ღმერთსა. ამას სედა აღჰმართე ნიში ჯუარისად". და ვითარცა განთენა, უთხრა მირეან მეფემან მღდელთა მათ რუენებად იგი ანგელო-სისად და სიტყუად-ცა იგი, რომელ პრქუა. და ბორცმ-ცა იგი, რომელი ურუენა. ვითარცა ესმა რუენებად იგი და ადგილი-ცა იგი იხილეს, სათხო უხნდა ყოველსა ერსა ბორცმ იგი, და სიხარულითა და გალობითა დიდითა ყოველთა ერთბამად აღიღეს ჯუარი იგი და აღჰმართეს ბორცუსა მას სედა მძლს ნიში ჯუარისად მცხეთასა მასლობელად, მართლ წინაშე აღმოსავალით, დღესა კპრიაკესა, აღვსებისა სატიკის სატიკსა.

და ვითარცა აღემართა ნიში ჯუარისად ქუეენასა მას ქართლისასა, მეუსეულად მას ჟამსა დაეცნეს ყოველნი კერზნი, რომელნი იყვნეს საზღვართა ქართლისათა, და შეიძუსრეს, და საკერზონი დაირლუეს. ვითარცა იხილეს ესე საკერველი საქმს და სასწავლი, რომელი ქმნა ძლევის-ყოველმან მან ნიშმან ჯუარისამან კერზთა სედა, უფროს განუკრდებოდა საქმს ესე და ადიდებდეს ღმერთსა და სიხარულით თაუენის-სცემდეს პატიოსნისა ჯუარისა. და ყო მირეან მეფემან და ყოველმან ერმან მცხეთისამან შესაწირავი დიდი მას დღესა შინა პატიოსნისა ჯუარისა. და დააწესეს დღესასწაული ძლევათ შემოსილისა ჯუარისად აღვსებისა სატიკის სატიკსა, დღესა კპრიაკესა, ყოველმან ქართლმან, ვიდრე დღენდელად დღედმდე და ვიდრე უკუნისამდე.

და იყო რაოდენისა-მე ჟამისა შემდგომად, მარტპლიისა უკუანა, იხილეს სასწაული დიდი და საშინელი დღესა ოთხშაბათსა. აჰა ესერა სუეტი ნათლისად სახედ ჯუარისა დგა ზედა ჯუარსა მას და ათორმეტნი ანგელოზნი დაგპრკვნებულ იუენეს კარემოდს მისა, ეგრე-ვე სახედ ათორმეტნი ვარსკვლავნი დაგპრკვნებულ იუენეს. ხოლო ბორცმ იგი ჯუარისად ერთ-სახედ კუმოდა სულხელად. და ვითარ ჰხედვიდეს სასწაულსა მას, მრავალნი უღმრთოთაგანნი მოიქცევოდეს და ნათელს-იღებდეს და აღაშენებდეს ეკლესიათა. ხოლო მორწმუნენი უფროდს განმტკიცებოდეს და ადიდებდეს ღმერთსა.

და მერმე კვალად იხილეს სხუად სასწაული პატიოსნისა ჯუარისად: ვითარცა ცეცხლი დგა და ვითარცა ალი ეგ სებოდა ზედა თავსა ჯუარისასა სამკ სის მისა უბრწუნვალესი, და ვითარცა საპემილისა რად ნაბერწული ალვალს ძლიერად, ეგრე სახედ იყო: აღვიდოდეს ანგელოზნი და გარდამოვიდოდეს ზედა პატიოსანსა ჯუარსა. ხოლო ბორცმ იგი ჯუარისად იხარებდა ძლიერად და უოველი ქუეყანად იმყოფოდა, და მათა და ბორცუთა და ლელეთა არძური სულხელეზისად აღვადოდა ცამდე, და კლდენი შეიმუხროდეს, და სულხელეზად დიდძალი მიეფინებოდა უოველსა ქუეყანასა. და ესე არა ზედა-მოდთ იყო და არცა თანა-წარსლვით, არამედ ბეოვარ ჟამ. და შმანი დიდნი იხმოდეს და უოველი იგი ერი ჰხედვიდა მას და ესმოდა ოხრად იგი კალობისად; შეშინდეს და დაუკურდა ფრად, შიშით და მრწოლით თავუეანის-სცემდეს პატიოსანსა ჯუარსა და სინარულითა დიდითა ადიდებდეს ღმერთსა.

და იყო რაოდენისა-მე ჟამისა შემდგომად, ვითარცა სასწაულნი და ხილვანი დასცხრებოდეს, ეგრე-ვე მრვანი იგი დიდ-დიდნი და საშინელნი და-ვე-სცხრეს. და შემდგომად ამისა სსუანი მრავალნი სასწაულნი და ნიშნი იქმნებოდეს ზედა პატიოსანსა ჯუარსა ზეცით გარდამო.

და ჰხედვიდა უოველი ერი და შიშით და მრწოლით მივლენედ თავუეანის-ცემად გულს-მოდგინედ პატიოსანსა ჯუარსა და სინარულით ადიდებედ ღმერთსა.

მას ჟამსა იყო ვინმე კაცი ერთი მოშიში ღმრთისად, რომელსა ერქუა რეგ, მმ მეფისად. და იყო მმ რევისი სხეულ და მიწვეხულ სიკუდიდ. რამეთუ იგი ხოლო მარტოდ ესუა, მოილო იგი და დააგდო წინაშე პატიოსნისა ჯუარისა და ცრემლით ითხოვდა მისგან: "უკუეთუ მომბოძო ერმად ესე, გუმბადი აღვაშენო საყოფლად შენდა". და ვითარცა იგი მწარედ და უწუხოდ ტიროდა წინაშე პატიოსნისა ჯუარისა, მუხქუეს-ვე განიკურნა ერმად იგი, და სინარულითა დიდითა წარიუვანა და ადიდებდა ღმერთსა და პატიოსანსა ჯუარსა. მერმე მოვადა აღნათქუემისა აღსრულებად და ეო მადლისა მიცემად და დიდი სინარული, და გულს-მოდგინედ გუმბადი აღაშენა მცხეთისად რევის ტემან, და წლითი-წლად მოვიდის და აღსრულის მსახურებად იგი პატიოსნისა ჯუარისად. და მიერითგან უფროდს-ლა და უმეტეს მოვიდოდეს სხეულნი მრავალნი და უძღურნი და განიკურნებოდეს და სინარულით ადიდებდეს ღმერთსა და პატიოსანსა ჯუარსა.

იყო ვინმე ჭახუკი ერთი და ორნი-ვე თუალნი დადგომილ იუენეს. მოვიდა და შეუვრდა პატიოსანსა ჯუარსა და ევედრებოდა იგი გულს-მოდგინედ. და შემდგომად შმდისა დღისა აღესილნეს თუალნი მისნი და სინარულით ადიდებდა ღმერთსა და პატიოსანსა ჯუარსა.

დედაკაცი ვინმე იყო მარადის გუემული სულითა უკეთურითა, და ეგოდენ გუემად მოილო, რაჟამს პატიოსანსა ჯუარსა შეამთხუევედ, სამოსელსა ჯუარისასა მოაპებს. და იყო შეათოთსმეტისა დღისა შემდგომად განიკურნა დედაკაცი იგი და წარვიდა იგი ფერმითა თშითა სინარულით, ადიდებდა ღმერთსა და პატიოსანსა ჯუარსა.

კვალად იყო ვინმე დედაკაცი სხუად, და ესუა მას მმ და მეესეულად დასწუბდნა ერმასა მას; და აღიქუა იგი დედამან მისმან, მოილო იგი და დააგდო წინაშე პატიოსანსა ჯუარსა, და იდვა ერმად იგი მწუდარი წინაშე წმიდასა ჯუარსა დილეულითგან ვიდრე მწუსრადმდე, ხოლო დედა ერმისად მის ტირილით ილოცვიდა წინაშე პატიოსნისა ჯუარისა. და ეტყოდეს მას მუნ მდგომარენი: "მოძკუდარ არს ეგე. წარილე და დაჰმარსე და ნულარა აწუენებ!"

ხოლო მან არა წარიკუეთა სასოვებად, არამედ უფროდს-ლა საწვალბეულად ცრემლოდა და ითხოვდა შეწვენასა. და მწუსრისა ოდენ ჟამსა სულნი უკუნ-ისუნა ერმამან მან და თუალნი აღისილნა და შემდგომად სამისა დღისა განკურნებული წარიუვანა იგი დედამან თშმან და ადიდებდა ღმერთსა და პატიოსანსა ჯუარსა. და ვითარცა ისილ[ნ]ეს უოველთა სასწაულნი ესე დიდებულნი პატიოსნისა ჯუარისანი, მრავალნი უმეილონი მოვლენედ და ილოცვედ მისგან შეილიერებასა და შეილითა განამძღარნი ადიდებედ ღმერთსა და შესაწირავთა და მადლთა მისცემედ პატიოსანსა ჯუარსა. არა ხოლო თუ რომელნი მუნ მივლენედ და მათ ოდენ მიჰმადლებს სათხოველსა, არამედ მათ-ცა, რომელნი შორს არიედ, კინათუ ბრძოლასა, ღუაწლსა შინა ხადიედ პატიოსანსა ჯუარსა მცხეთისასა,

მუნქეჩესე მძლე-ეკმნ[ნ]ან მტერთა, შეწევნითა პატიოსნისა ჯუარისადთა, და დიდითა სიხარულითა მოვიდათ მადლისა მიცემად პატიოსნისა ჯუარისა. მრავალნი უღმრთონი-ცა ჭირსა შეცვპეს, ხოლო რაჟამს სარწმუნოვებით ჰხადოდეს პატიოსნისა ჯუარსა მცხეთისასა, მუნქეჩეს-ვე განერნან, და სიხარულითა დიდითა მოვიდათ თავუყანის-ცემად პატიოსნისა ჯუარსა, და ხათელი მოიდათ, და სიხარულით ადიდებდ ღმერთსა და პატიოსნისა ჯუარსა. ხოლო სხუანი მრავალნი მრავალსა ჭირსა შეცვპეს და ვედრებითა პატიოსნისა ჯუარისადთა განერნან, და მრავალნი სხეულნი პირად-პირადითა სენითა მავლენედ ვედრებდ პატიოსნისა ჯუარისა და განიკურნებოდ ვიდრე დღენდელად დღედმდე. და სხუანი-ცა სასწაულნი იქმნებოდეს წინაშე პატიოსნისა ჯუარისა სეცით გარდამო ღმრთისა მიერ, რომელნი არა დაწერილ არიან წიგნსა ამას. ხოლო ესე ოდენ დაწერეს საქებულად ღმრთისა და სადიდებულად პატიოსნისა ჯუარისა და რადთა ჩუენ უოველნი ვადიდებდეთ მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, რომლისად არს დიდებად აწ და მარადის და უკუნიითი უკუნისამდე, ამენ.

წიგნი, რომელი დაწერა მირეან მეფემან ქართლისამან ჟამსა სიკუდილისასა, აღწერა პელითა იაკობ მთავარებისკოპოსისადთა და მისცა სალომეს უყარმელსა, მის ცოლსა თქსსა, რომელი მეცნიერ იყო უოველსა-ვე ჭემმარტად.

და იყო ჟამსა მას, რომელსა მოიშენა უფალმან ქუეყანად ესე ჩრდილოდსად, დახნელებული ცოდვითა და საესე ცთომითა ემძაკისადთა, ვოვენით ჩუენ ვითარცა ცხოვარნი კლვადნი, რამეთუ ვარ მე ოც და მეთექვსმეტს მეფს, ვინადგან მამანი ჩუენნი მოივლინეს ვიდრე დღეთა ჩემთამდე და შეჭანეს შვილნი მათნი მსხუერპლად კერპთათჳს სამაგელთა და უბრალოდ იგი ერთი ქუეყანისადმას, და რომელნი შვილთა მათთა, ვითარცა თივასა, თიბდეს მამანი ჩუენნი, რადთა სათნო-ევეხენ კერპთა, და უფროდს ხოლო ორთა მათ მათთა, არმაზისა და ზადენისა, რომელთა ქვანი-ცა მათნი დაუღტვან სასსლითა ჩხლთადთა. და ღირს-ცა არიან მათნი იგი ასპოლვად ცეცხლითა, რისსვითა ღმრთისამერიითა.

ხოლო ოდეს მოიწია ჟამი და მოვიდა ნეტარი ესე დედაკაცი, მოციქული და მხარებელი მისა ღმრთისად, წმიდად ნინო, პირველ ვითარცა ტუეე, ვითარცა უცხოდ და ვითარცა მწირი, ვითარცა შეუწევნელი ვითარცა უსძი და უტუპ, რომელი-ცა აწ მექმნა ჩუენ ტუეე იგი დედოფალ, უცხოდ იგი -- დედა, შეუწევნელი -- შესავდრებელ უოველთა, და უტუპ იგი -- ქადაგ მლიერ და მეცნიერ დაფარულთა ჩემთა გულის-სიტყუათა, ამან წმიდამან აღანთო გულსა ჩემსა სანთელი ნათლისად და შევადამეს ოდენ მეჩუენა მე მსც მხრწეინვალს, ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომლისა ნათელი მისი არა მოაკლდეს უკუნისამდე. და მექმნა ჩუენ მოძღუარ და შემრთნა ჩუენ ერსა ქრისტესსა ნათლის-ღებითა წმიდითა და პატიოსნისა ძელისა თავუყანის-ცემითა. და მო-მცა ჩუენ შჯული ასალი ცსორებისად და სიხარულისად და ღირს-მეხნა კემოდს-სილვად საიდუმლოთა უსრწხელთა ზეცისათა. მე ვიქმენ მორჩილ ბრძანებათა მისთა, რომელი-ცა მასწავა და აღვაშენე ეკლესიად სალოცველად სამოთხესა მას მამათა ჩემთასა, და მას შინა სუეტი ესე ნათლისად, რომელი-ცა მე უოვლად ვერ შეუძლე უოვლითა ძალითა და ცნობითა კაცობრივითა, ხოლო ღმერთმან მალამან მოავლინა ერთი მსახურთა მისთაგანი და წამის-უოფითა მისითა ქუეყანით ცად აღიწია. და თბთ თუაღნი თქუენნი ხედვენ სამხილეებასა და საკრველებასა მისსა და ბერძე კურნებათა მათ მისთა. და ოდეს მაწუე აღმართებად, წარვაგლინენ ხურთნი მიებდ სესა. და ვითარ პოვეს ხს ერთი მარტოდ, მდგომარს კლდესა ზედა, რომლისადა არა მისებულ იყო პელი კაცისად, არამედ მონადირეთაგან სმენით გუესმინა სასწაული სისად მის, რამეთუ ოდეს ირემსა-ლა ეცის ისარი, მიივლტინ ბორცუსა მას ქუეშე, რომელსა ზედა დგა ხს იგი, და სწრაფით ჭამნ თესლსა მას მის სისასა ჩამოცაპხებულსა და სიკუდილისაგან განერის.

ესე მითხრიან და ვიუე დაკურვებულ ამისთჳს. მოვჰკუეთე მე ხს იგი და შევქმნენ მისგან სამნი ჯუარნი: ერთი ესე, რომელ ზეცით იყო სასწაული მისი, და ერთი აღვჰმართე ადგილსა მას, სადა-იგი მხილებად უფლისამიერი ვინილე, მთასა ზედა თსოთისასა, ხოლო ერთი იგი ქალაქსა უყარმას, რომელი წარიღო სალომე. და აღვაშენე ეკლესიად მაულოვანსა მას შინა ნინოდისსა, და ვქმენ მას შინა საქმს, ქმნული უჩინოდ და ცხადი, დიდებად მაულოვანთა მათ, რამეთუ არა გამოვაპუ ფურცელი ერთი-ცა მათგან, არამედ ხარისხითა გარე-შევიცვენ, რამეთუ მეხილვინეს მრავალნი სასწაულნი მას შინა და კურნებანი დიდნი. და აღვაშენე ზემოდ ეკლესიად თავისა ჩემისათჳს ქვითა და ერისა სიმრავლითა, რამეთუ ქუემოსა ეკლესიასა ერქუა "წმიდად წმიდათად" და უოვლად-ვე ვერ ვიკადრებდი კართა მისთა განსუხად თმნიერ ხოლო დღესა კურიაკესა, არცა შესლვად ვინ იკადრებდა თმნიერ მდდელთასა, რომელნი გალობდ მას შინა, რამეთუ შიძი დიდი დაცემულ იყო უოველსა ზედა კაცსა სუეტისა მისგან ცხოველისა. და ჰხედვიდა უოველი კაცი სუეტსა მას ვითარცა ძალსა ღმრთისასა. და მისედვად-ცა ვერ ეძლო კაცთა სართულსა მისსა, რომელსა თბთ ვხედავთ. და ვერ ვიკადრე წინაშე მისსა აღმოკუეთად მაწად სამარედ ჩემდა, რადთა-მცა დაფსხენ პორცნი ჩემნი მის წინაშე, რამეთუ მეძინოდა მისგან

ცოდვისა ოდენ მოქმედსა. და შევიძინადე ზემო საფლავი ჩემი, რადთა თუალსა მისსა მივპრიდო და წყალობასა მისსა მივემთხზო აღდგომასა. და ვითარცა შევიძინადე კეთილთა ღმრთისათა განსრულებასა ჩემ ზედა და ვიტყოდე, ვითარმედ: "შევჰვედრო სული ჩემი დედასა ჩემსა წმიდასა ნინოს", ხოლო წმიდამან მან შეჰვედრა სული თვისი უბიწოდ პელთა დამბადებელისა თვისისათა, რამეთუ აღასრულა ეოველი-ვე მცნებად ღმრთისად და სწავლად წმიდისა მის დედის მძისა მისისა, მამისა ჩუენისა პატრიარქისად და დავუაბოლნა ჩუენ ახლად-მობილნი ჩხპლნი უმეცარნი. და ფრიად შევძრწუნდი სულითა ჩემითა და ეოველი ნათესავი ჩრდილოდსად აღივსო მწუსარებითა, რამეთუ აღმო-ოდენ-სრულ ეო მჰც სიმართლისად და მო-ოდენ-ფენილ ეო ჰემმარტი. და დაფარა ღრუბელმან წმიდად ნინო. ხოლო წმიდად იგი ეოვლად-ვე ნათელსა შინა არს და ეოველთა განგუანათლებს. ხოლო მე განვიზრახე წმიდად იგი გუამი მისი რადთა-მცა წარმოვიდე გულს-მოდგინებითა დიდითა აქა, წინაშე სუეტსა ნათლით შემოსილსა და არა ვპოვე ღონე ეოვლად-ვე, რამეთუ ვერ განძრეს ორასთა კაცთა მცირე იგი ცხედარი, რომელსა ზედა შეისუენა წმიდამან და სანატრელმან ნინო. მაშინ დავჰმარხეთ წმიდად იგი გუამი მისი ეოვლად-ვე დიდებულისად ბოდს, დაბასა კახეთისასა. და ვეგლოვდით სიობლესა ჩუენსა ოც და ათ დღე ეოვლითურთ სამეუფოთ ჩემით. და აღვაშენე მას ზედა ეკლესიად და განვადიდე ფრიად, და მისითა მეოხებითა მატუს სასოვებად მისა ღმრთისაგან და სარწმუნოვებასა ზედა დაუსაბამოდსა ღმრთისა მამისასა და ეოვლად ძლიერისა მისასადა ცხოველს-მეოფელისა სულისა წმიდისა უკუდავისასა. და ვემიებ და მოველი აღდგომასა მკუდრეთით და შევჰვედრებ სულსა ჩემსა ქრისტეს მუფისადა, რომლისად არს დიდებად, სიმტკიცე და ძლიერებად აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ".

ანდერძი მირეან მეფისად მისა თჰსისა მიმართ რევისა და ცოლისა თჰსისა ნანადსა

აჰა ესერა მე წარვალ, ვინაი-ცა მოვედ, ხოლო შენ, ნანა, უკუეთუ გეცეს მოცალებად ცხორებისად შემდგომად ჩემსა, განუე სამეუფოთ ჩემი ორად და მიიღე საძარხოსა წმიდისა ნინოდსა ჟამთა შეცვალეებისათჱს, რადთა არა შეირუიოს უკუნისამდე ადგილი იგი, რამეთუ არა შეფეთა საჯდომი არს, მწირ არს ადგილი იგი. ეგრე-ვე ვჰვედრებ მთავარებისკობოსსა, რადთა დადვას დიდებად მის ადგილისად, რამეთუ ღირს არს პატრიარქის-ცემისა. ხოლო მესა თჰსისა ასწავებდა: აჰა ესერა შეიცვალა ბნელი ჩუენი ნათლად და სიკუდილი ჩუენი -- ცხორებად. აწ სადა-ცა ჰპოვნი ქუეყანასა შინა შენსა ვნება(ნი) იგი ქართლისანი, მცეთურნი კერზნი, ცეცხლითა დაწუენ და ნაცარი მათი შეასუ მათ, ვინ მათ ეგლოვდეს! და ესე ამცენ შვილთა შენთა, რამეთუ მე ვიცი იგი, მწრაფლ კავკასიათა შინა ვერ დაილევიან. ხოლო შენ ესრე ჰყოფდ: თავი შენი შეჰვედრე სუეტსა მას ზეგარდამო-დიდებულსა და პატროსანსა ჯუარსა ცათა შინა ჩინებულსა და იუაზნ შენი მისლვად მიწად ძილად საუკუნოდ სარწმუნოვებასა ზედა წმიდისა სამებისასა, ამენ.

წივნი ქართლისა მოქცევისად, რომლითა ღმერთმან ნათელი გამოაბრწუენვა, დასაბამი წმიდათა ეკლესიათა გამობრწუენვებისად; ძალთა ზეცისა მგა...: [აღუქუავილდა უბიწოდ სარწმუნოვებად შეუმრავი კედ ქრისტესსა. ესე ჩუენისა ... სულისად, ვითარცა ტალანტი წინამძღუართაგან დაფარული, შემდგომად მრავალთა ჟამთა და წელთა ვპოვეთ.